

**OBRAZLOŽENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA I FINANCIJSKIH
PLANOVA IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA 2010. I
PROJEKCIJE ZA 2011. I 2012. GODINU**

Zagreb, studeni 2009.

SADRŽAJ

1	UVOD U TROGODIŠNJI PRORAČUN ZA RAZDOBLJE 2010. – 2012	3
2	MAKROEKONOMSKI OKVIR	5
	2.1. Makroekonomski pokazatelji u 2009. godini.....	5
	2.2. Makroekonomske projekcije	9
3	PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	11
4	RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	15
	4.1. Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji.....	15
	4.2. Obrazloženje rashoda po programima.....	19
	4.3. Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja.....	29
5	UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA	34
6	RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	35
7	IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI.....	36
8	PROCJENA UKUPNOG MANJKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE	38

1 UVOD U TROGODIŠNJI PRORAČUN ZA RAZDOBLJE 2010. – 2012

Promjene u procesu proračunskog planiranja najavljene su još 2007. godine donošenjem Strategije unapređenja i modernizacije procesa u sustavu državne riznice za razdoblje od 2007.-2011., a nakon toga novim Zakonom o proračunu (Narodne novine, br. 87/08).

Razvoj učinkovitog i održivog sustava upravljanja javnim financijama zahtijeva institucionalni okvir koji će uz osiguranje fiskalne discipline potrebne za makroekonomsku stabilnost biti usmjeren i na osiguranje strateške alokacije sredstava te efikasnije pružanje javnih usluga.

Razvoj srednjoročnog (višegodišnjeg) proračunskog okvira i pristup „od vrha prema dnu“ kod proračunskog planiranja osnovna su institucionalna rješenja i alati za jačanje strateške alokacije resursa, a Zakon o proračunu iz 2003. godine odredbama koje propisuju donošenje proračuna za jednu proračunsku godinu to nije omogućavao.

Zbog svega navedenog novi Zakon o proračunu u području proračunskog planiranja donosi:

1. Uvođenje strateškog planiranja i izrade trogodišnje strategije vladinih programa kako bi strateški prioriteti i ciljevi vladine politike izravno utjecali na alokaciju sredstava unutar proračuna.
2. Donošenje proračuna za jednu proračunsku godinu, ali i projekcije za sljedeće dvije godine.
3. Donošenje proračuna na višoj razini ekonomske klasifikacije, odnosno razini podskupine (trećoj razini) u odnosu na dosadašnju četvrtu razinu odjeljka. Projekcije se usvajaju na drugoj razini ekonomske klasifikacije.

Proces planiranja ove je godine započeo izradom strateških planova. Prema Zakonu o proračunu strateške planove bili su u obvezi izraditi ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije. Kako bi se stvorio duži pogled na ono što pojedino ministarstvo želi raditi u budućnosti i kako će to provesti, strateški planovi su obuhvatili: 1. djelokrug ministarstva odnosno tijela državne uprave; 2. viziju i misiju; 3. opće ciljeve 4. posebne ciljeve; 5. načine ostvarivanja postavljenih ciljeva; 6. pokazatelje uspješnosti.

Uloga strateškog plana je dvostruka: usmjerava rad ministarstva i tijela državne uprave prema postizanju najznačajnijih ciljeva koji najviše utječu na društvo, ali istodobno služi za predstavljanje institucije građanima i javnosti. Široj javnosti daje odgovore na pitanja o tome što jedno ministarstvo radi i na koji način pridonosi razvoju društva i/ili gospodarstva.

Strateški planovi predstavljaju ulazne elemente na temelju kojih je izrađena Strategija vladinih programa za razdoblje 2010.-2012. Strategija za razdoblje 2010. - 2012. jasno definira ciljeve i prioritete koje će Vlada Republike Hrvatske svojim programima provoditi u navedenom vremenskom okviru. Strateškim planovima dobio se pregled svih sektorskih ciljeva, a Strategija Vladinih programa osigurava alokaciju proračunskih sredstava na one ciljeve koji će postići najveći učinak u prioritarnim područjima.

Strategija Vladinih programa temelji se na viziji hrvatskog društva koje se razvija tako da bude spremno i sposobno ravnopravno sudjelovati na otvorenome europskom i globalnom tržištu rada i ideja. Jačanje hrvatskoga gospodarstva i njegove konkurentnosti jamstvo je kvalitetnog uključivanja u mrežu suvremenoga svjetskog tržišta. Istodobno, model stabilnoga gospodarstva i jačanja konkurentnosti mora osigurati socijalnu pravednost, solidarnost i bolji životni standard svih slojeva stanovništva.

Strateški cilj definiran Strategijom je: Rast i zapošljavanje u konkurentnom tržišnom gospodarstvu koje djeluje u europskoj socijalnoj državi XXI. stoljeća.

Ostvarivanje postavljenog strateškog cilja postiže se ispunjavanjem dvanaest općih ciljeva: 1. makroekonomska i gospodarska stabilnost, 2. optimalno ozračje za razvoj konkurentnoga gospodarstva, 3. jačanje pravne države i vladavine prava, 4. poticanje znanja, izvrsnosti i kulture, 5. ravnomjerni regionalni razvoj, 6. jačanje socijalne pravednosti, 7. pozicioniranje Republike Hrvatske kao jedne od vodećih europskih turističkih destinacija, 8. konkurentan poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor, 9. daljnje jačanje međunarodnog položaja Republike Hrvatske, 10. policija i oružane snage u službi građana, 11. zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja i 12. zaštita okoliša i prostorni razvoj.

kroz strateške planove dobio se pregled svih sektorskih ciljeva, a rangirani ciljevi u Strategiji utjecali su na ekonomske i fiskalne pretpostavke u Smjernicama ekonomske i fiskalne politike Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2010.-2012. Smjernice su prvi put izrađene na temelju Strategije Vladinih programa za razdoblje 2010.-2012.

Državni proračun za razdoblje 2010.-2012. izrađen je u uvjetima promjenjivog makroekonomskog okružja. Stoga je u ovim uvjetima uloga višegodišnjeg planiranja proračuna te time i Strategije Vladinih programa od još većeg značaja. Višegodišnje proračunsko planiranje daje dugoročniju projekciju fiskalnih ishoda u promjenjivim ekonomskim uvjetima. Na taj način djeluje kao signal ranog uočavanja politika koje nisu usklađene sa srednjoročnim fiskalnim ciljevima Vlade. Dobar srednjoročni proračunski okvir povezuje prioritete Vlade i proračun u okviru održive razine potrošnje. Na taj način poboljšavaju se rezultati programa povećanjem transparentnosti, odgovornosti i predvidljivosti financiranja.

Hrvatski sabor po prvi puta ove godine u skladu s Zakonom o proračunu, donosi proračun za 2010. godinu i projekcije za sljedeće dvije godine.

Nadalje, proračun za 2010. godinu donosi se na razini podskupine (treća razina računskog plana) na kojoj će biti postavljene i kontrole izvršavanja, a projekcije za 2011. i 2012. godinu na razini skupine (druga razina računskog plana).

Donošenje proračuna na višoj razini jedan je od ključnih mehanizama koji će ministarstvima i drugim državnim tijelima dati određenu fleksibilnost u izvršavanju proračuna jer su oni odgovorni za provođenje svojih programa, ali u skladu s usvojenim proračunom.

Uvođenjem strateškog planiranja i višegodišnjeg proračunskog okvira posebna se pažnja posvećuje postavljenim ciljevima i praćenju njihova ispunjavanja. Stoga u obrazloženjima financijskih planova naglasak je na ciljevima koji se programima namjeravaju postići i pokazateljima uspješnosti realizacije istih.

I u obrazloženjima se mora uočiti napravljeni pomak u izradi proračuna, od usmjerenosti na potrebna sredstva do usmjerenosti prema ciljevima odnosno postignutim rezultatima provedbe programa. Obrazloženja su podloga za analiziranje rezultata (učinaka) i oblikovanje budućih ciljeva, usmjeravanje djelovanja te osnova za utvrđivanje odgovornosti. Dakle, obrazloženja u prvi plan trebaju staviti praćenje rezultata provedbe programa odnosno njihov utjecaj na kvalitetu, učinkovitost i djelotvornost u pružanju javnih usluga i dobara.

U sljedećem proračunskom procesu (proračun 2011.-2013.) promjene u projekcijama koje je Hrvatski sabor usvojio u procesu donošenja višegodišnjeg proračuna za razdoblje 2010.-2012. morat će se detaljno obrazložiti. Prihvatljivi razlozi promjena su promjene u makroekonomskom okruženju, neočekivane demografske promjene, promjene zakonodavstva i slično. Sve promjene s obrazloženjima dostavljat će se Vladi i Hrvatskom saboru.

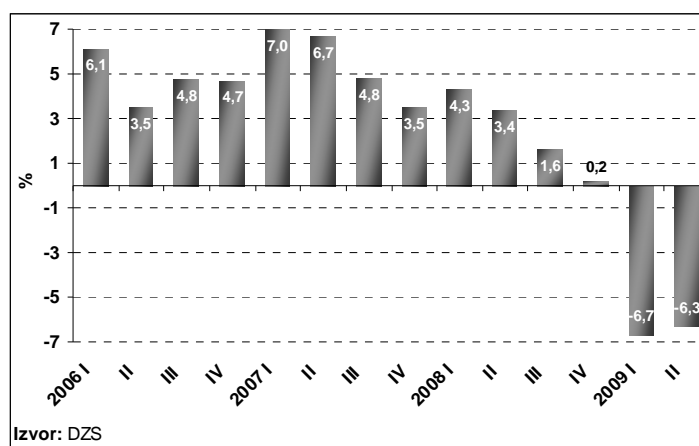
2 MAKROEKONOMSKI OKVIR

2.1. Makroekonomski pokazatelji u 2009. godini

Bruto domaći proizvod

Bruto domaći proizvod zabilježio je realno međugodišnje smanjenje od 6,5% u prvom polugodištu 2009. godine, što je rezultat realnog smanjenja od 6,7% u prvom te 6,3% u drugom tromjesečju. Najveći doprinos smanjenju bruto domaćeg proizvoda u prvom polugodištu 2009. došao je od osobne potrošnje, koja je ostvarila međugodišnje smanjenje od 9,7%, te investicija u fiksni kapital, koje su realno smanjene 12,6%. Državna potrošnja zabilježila je realni rast od 2,5% u prvom polugodištu. Izvoz roba i usluga realno je smanjen 17,4%, a uvoz roba i usluga 22,9%, pa je doprinos neto inozemne potražnje promjeni bruto domaćeg proizvoda u prvom polugodištu 2009. bio pozitivan i iznosio 7,2 postotna boda.

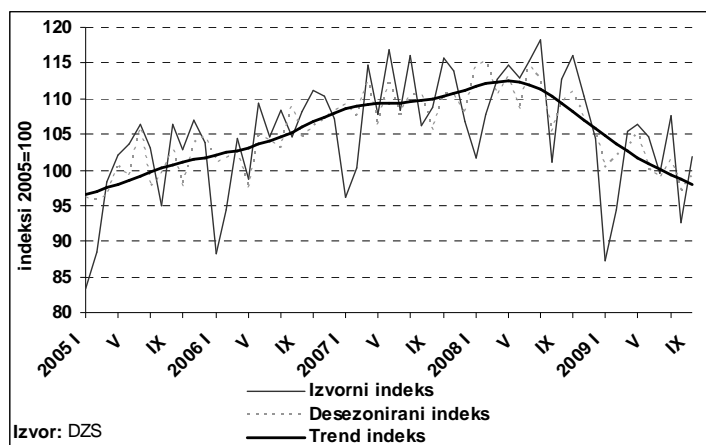
Grafikon 1.: Realni rast bruto domaćeg proizvoda

Industrijska proizvodnja

Industrijska proizvodnja zabilježila je međugodišnje smanjenje od 9,7% u prvih devet mjeseci 2009. godine. Promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, najveće smanjenje industrijske proizvodnje u prvih devet mjeseci zabilježeno je kod proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju (-22,2%) i kapitalnih proizvoda (-15,3%). Promatrano prema djelatnostima, rudarstvo i vađenje je smanjeno 10,2% u prvih devet mjeseci 2009. godine na međugodišnjoj razini, dok je opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija zabilježila međugodišnji rast od 2,3%. Prerađivačka industrija, djelatnost koja ima najveći udio u ukupnoj industrijskoj proizvodnji (84,31%) smanjena je na međugodišnjoj razini 11,3% u prvih devet mjeseci 2009. godine. Najveći doprinos smanjenju prerađivačke industrije došao je od proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme, koja je zabilježila međugodišnje smanjenje od 25,9%, proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (-43,0%), proizvodnje prehrambenih proizvoda (-6,9%) te proizvodnje strojeva i uređaja (-26,6%).

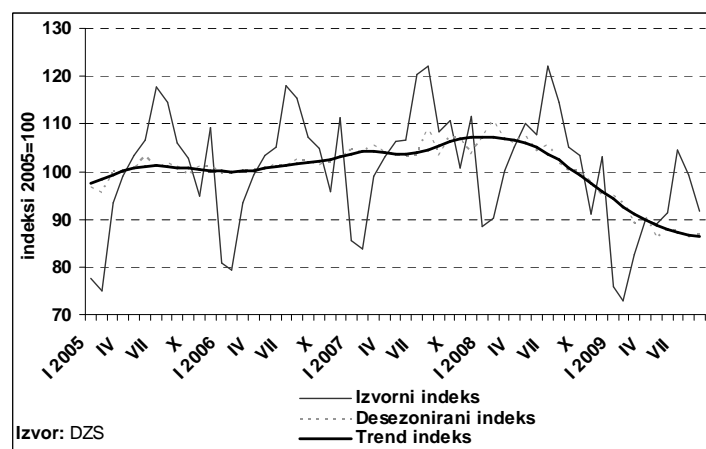
Grafikon 2.: Industrijska proizvodnja

Promet od trgovine na malo

Promet od trgovine na malo zabilježio je nominalno smanjenje od 14,3% te realno smanjenje od 15,6% u prvih devet mjeseci 2009. godine. Promatrajući nominalni promet od trgovine na malo po trgovačkim strukama, najznačajniji doprinos smanjenju trgovine u prvih devet mjeseci došao je od motornih goriva i maziva (međugodišnje smanjenje od 18,5%) te motornih vozila (-57,6%).

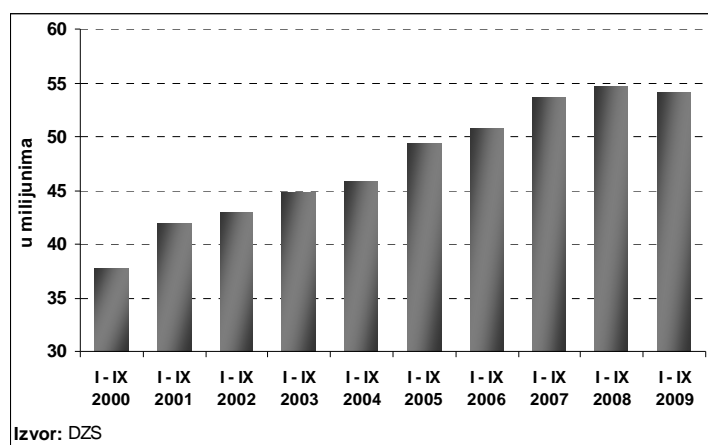
Grafikon 3.: Realni promet trgovine na malo

Turizam

Ukupan broj dolazaka turista iznosio je 10,1 milijun i smanjen je na međugodišnjoj razini 2,3% u prvih devet mjeseci 2009. godine, dok je ukupan broj noćenja turista iznosio 54,1 milijun i smanjen je 1,1%. Dolasci stranih turista smanjeni su 0,6% na međugodišnjoj razini u prvih devet mjeseci, a dolasci domaćih turista 12,4%, dok su noćenja stranih turista smanjena 0,1%, a noćenja domaćih turista 10,1%.

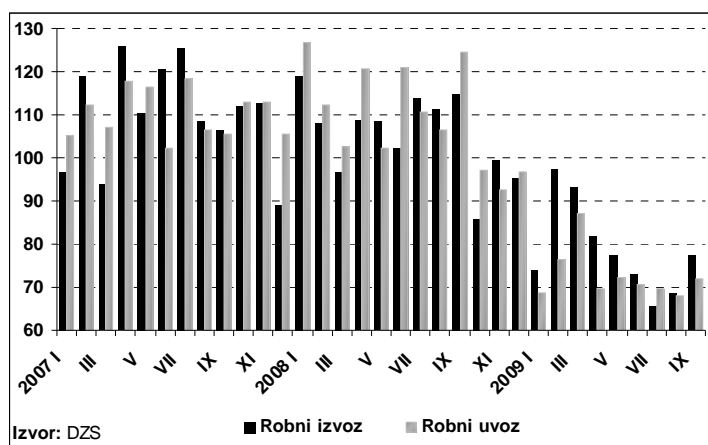
Grafikon 4.: Broj turističkih noćenja

Robna razmjena

Međugodišnje smanjenje robnog izvoza iznosilo je 21,8%, a robnog uvoza 27,4% u prvih devet mjeseci 2009. godine. Ukoliko se iz robnog izvoza i uvoza isključi kategorija ostalih prijevoznih sredstava, robni izvoz je smanjen 18,5%, a uvoz 24,6% u prvih devet mjeseci 2009. Promatrajući robnu razmjenu prema djelatnostima, najveći doprinos smanjenju izvoza u prvih devet mjeseci došao je od proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava, čiji je izvoz smanjen 42,4%, proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (-38,7%), proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda (-37,5%), proizvodnje strojeva i uređaja (-23,1%) te skupljanja otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada (-52,1%). Kategorije koje su u prvih devet mjeseci najviše doprinijele smanjenju robnog uvoza bile su proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (međugodišnje smanjenje uvoza od 70,3%), proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (-48,3%), vađenje sirove nafte i prirodnog plina (-29,9%), proizvodnja metala (-41,2%) te proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (-49,0%).

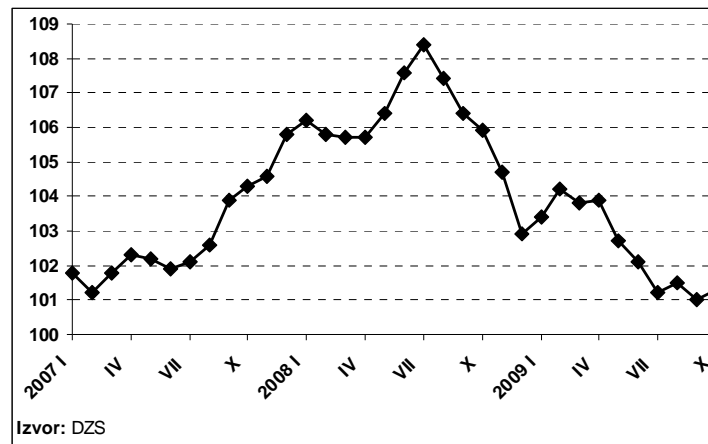
Grafikon 5.: Indeks međugodišnje promjene robnog izvoza i uvoza

Inflacija

Međugodišnji rast indeksa potrošačkih cijena iznosio je 1,3% u listopadu 2009. godine što predstavlja blago ubrzanje u odnosu na rujan kad je indeks potrošačkih cijena porastao 1,0%. U prvih deset mjeseci 2009. godine međugodišnji rast indeksa potrošačkih cijena iznosio je 2,5%. Najveći doprinos rastu cijena tijekom prvih deset mjeseci došao je od cijena stanovanja, vode, energije, plina i drugih goriva, koje su porasle 5,0%, ponajviše radi rasta cijena električne energije i plina. Rastu cijena doprinijele su i cijene prehrane i bezalkoholnih pića, koje su povećane 2,2% te cijene alkoholnih pića i duhana, čiji je rast iznosio 12,7%. S druge strane, na ublažavanje rasta cijena najviše je djelovalo smanjenje cijena prometa od 8,0%, prvenstveno uslijed smanjenja cijena goriva i maziva za osobna vozila.

Grafikon 6.: Indeks međugodišnje promjene indeksa potrošačkih cijena

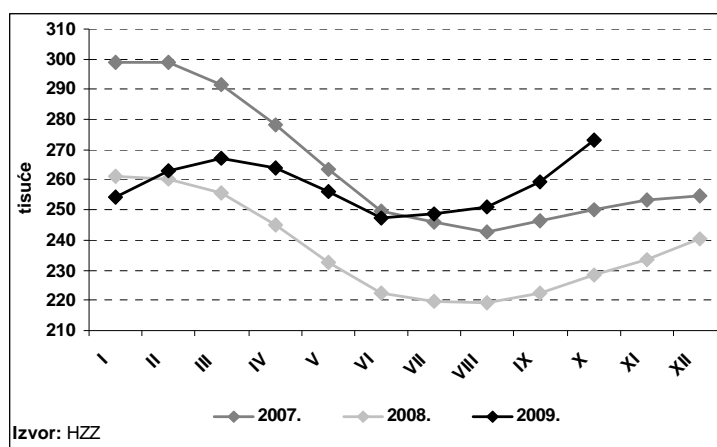

Tržište rada

Podaci iz administrativnih izvora o tržištu radne snage ukazuju na trend rasta broja nezaposlenih, odnosno smanjenja broja zaposlenih osoba na međugodišnjoj razini. Prosječan broj nezaposlenih osoba povećan je u prvih devet mjeseci ove godine za 19.119 odnosno 8,0% u usporedbi s istim razdobljem 2008. Prosječan broj zaposlenih osoba smanjen je za 37.815 ili 2,4% u prvih devet mjeseci 2009. na međugodišnjoj razini. Administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je prosječno 14,5% u prvih devet mjeseci te je povećana za 1,2 postotna boda u usporedbi s istim razdobljem 2008. godine. Podaci ankete o radnoj snazi, zasada dostupni samo za prva dva tromjesečja 2009. godine, također ukazuju na nepovoljna ostvarenja. Tijekom prva dva tromjesečja 2009. godine u radno sposobnoj dobi bilo je prosječno 3.688.000 osoba, a od tog broja 48,0% bili su ljudi koji rade ili aktivno traže posao tj. mogu se svrstati u radnu snagu. U odnosu na rezultate ankete iz prva dva tromjesečja 2008. godine, broj stanovnika u radno sposobnoj dobi povećan je za 30.500, dok je kategorija radne snage smanjena za 1.000 osoba. Ukupan broj zaposlenih bio je na razini od 1.609.500 u prvom polugodištu 2009., što je smanjenje od 5.000 u odnosu na isto razdoblje 2008., dok je broj nezaposlenih osoba povećan za 4.000 te je iznosio 162.000. Anketna stopa nezaposlenosti iznosila je 9,2% u prvom polugodištu 2009., što je 0,2 postotna boda više u usporedbi istim razdobljem 2008.

Grafikon 7.: Broj registriranih nezaposlenih osoba

Inozemni dug

Krajem srpnja 2009. godine ukupni inozemni dug iznosio je 40,6 milijardi eura te je u usporedbi s lipnjem smanjen za 223 milijuna eura. Međugodišnji rast inozemnog duga iznosio je u srpnju 13,9%, što predstavlja usporavanje od 1,4 postotna boda u usporedbi s lipnjem. Najveći porast inozemnog duga tijekom prvih sedam mjeseci 2009. godine zabilježen je kod ostalih domaćih sektora, u iznosu od 645 milijuna eura te inozemnog duga vlasnički povezanih poduzeća putem inozemnih izravnih ulaganja, koji je povećan za 558 milijuna eura. Inozemni dug banaka povećan je za 142 milijuna eura tijekom prvih sedam mjeseci ove godine, dok je inozemni dug države smanjen za 114 milijuna eura. Promatrajući strukturu inozemnog duga, udio inozemnog duga države u ukupnom inozemnom dugu smanjen je s 11,2% u srpnju 2008. na 10,0% u srpnju 2009. godine, inozemni dug banaka povećan je s 23,5% na 25,1%, a inozemni dug ostalih domaćih sektora je smanjen s 52,1% u srpnju 2008. na 50,9% ukupnog inozemnog duga u srpnju 2009. godine. Potrebno je napomenuti da je u statistici inozemnog duga došlo do promjene u sektorizaciji subjekata, odnosno reklasifikacije HAC-a i HBOR-a iz sektora države u ostale domaće sektore. Podaci za HBOR revidirani su unazad od 1998. godine, međutim, serija podataka za HAC je revidirana tek od siječnja 2008. godine, stoga je u siječnju 2008. nastao lom u serijama podataka jer je dug države smanjen, a dug ostalih domaćih sektora povećan za inozemni dug HAC-a.

2.2. Makroekonomske projekcije

Preljevanje globalne ekonomske krize na hrvatsko gospodarstvo, koje je započelo već krajem 2008. godine, odrazilo se u padu gospodarske aktivnosti u 2009. godini. Prijenos negativnih učinaka krize na domaće gospodarstvo odvijao se prvenstveno kroz pad inozemne potražnje za hrvatskim izvozom, promjene percepcije rizika investitora i posljedično pogoršanje uvjeta na svjetskim financijskim tržištima te širenje pesimističkih ekonomskih očekivanja. Međutim, nakon zamaha krize u prvoj polovici godine, koji je rezultirao snažnim padom većine sastavnica bruto domaćeg proizvoda, u preostalom dijelu 2009. godine očekuje se postupno usporavanje pada gospodarske aktivnosti. Ovaj zaključak potkrepljuje kretanje dosad objavljenih visokofrekventni ekonomskih pokazatelja, a prije svega fizičkih pokazatelja u turizmu koji ukazuju na solidan rezultat turističke sezone.

U skladu s iznesenim, ekonomska politika u 2009. godini bila je usmjerena na ublažavanje negativnih posljedica krize i očuvanje makroekonomske stabilnosti. Provođenje fiskalne politike u skladu s prioritarnim očuvanjem makroekonomske stabilnosti omogućilo je redovito podmirivanje obveza prema inozemstvu te je spriječen još snažniji utjecaj nepovoljnih kretanja u inozemstvu na realni sektor. U uvjetima pada ekonomske aktivnosti i intenziviranja deprecijacijskih pritisaka u prvom dijelu godine, monetarna politika bila je usmjerena na održavanje stabilnosti tečaja kune uz istovremeno osiguravanje dostatne razine likvidnosti za gospodarstvo.

Recentna ekonomska kretanja u svijetu te zadnje projekcije relevantnih međunarodnih institucija ukazuju na ponovno oživljavanje svjetskog gospodarstva u 2010. godini. Izdašne državne intervencije u određenoj su mjeri uspjele vratiti povjerenje investitora te stabilizirati financijski sustav, a najnoviji podaci potvrđuju i početak oporavka realnog sektora svjetskog gospodarstva te povratak poslovnog i potrošačkog optimizma. Međutim, uzevši u obzir jenjavanje efekata državnih poticaja kao i neizvjesnost intenziteta odgođenih učinaka krize u nadolazećem razdoblju, oblik i dinamika tog oporavka i dalje su upitni.

U skladu sa spomenutim ekonomskim oporavkom u međunarodnom okruženju, u 2010. godini predviđa se i blagi oporavak hrvatskog gospodarstva te realni rast bruto domaćeg proizvoda od 0,5 posto koji će zatim do 2012. godine ubrzati na oko 3,5 posto. U 2010. godini očekuje se realni rast ili stagnacija svih sastavnica BDP-a s rashodne strane izuzev državne potrošnje koja će zabilježiti pad. Što se tiče osobne potrošnje, u 2010. godini očekuje se njen umjereni oporavak, prvenstveno uslijed oporavka potrošačkog optimizma. Doprinos rastu osobne potrošnje od strane realnih neto plaća i potrošačkih kredita kućanstvima i u 2010. godini ostati će negativan. Ponovni zamah investicijske potrošnje mogao bi biti odgođen uslijed i dalje prisutne neizvjesnosti u pogledu brzine oporavka ekonomske aktivnosti, dostupnosti kapitala te uvjeta financiranja. Osim toga, budući da je izvjesno kako priljev inozemnog kapitala neće više biti izdašan kao prethodnih godina, financiranje poslovnog sektora u mnogome će ovisiti o mehanizmu alokacije sredstava domaćeg financijskog sustava. U skladu s navedenim, u 2010. godini predviđa se stagnacija realnih investicija. Nadalje, pod pretpostavkom oporavka ekonomskih uvjeta u zemlji i u inozemnom okruženju, očekuje se da će doprinos neto izvoza gospodarskom rastu u 2010. godini biti neutralan, pri čemu se ipak očekuje neznatno brži rast izvoza od uvoza roba i usluga. Budući da se u narednom razdoblju predviđa odgođeni i sporiji oporavak zaposlenosti, fizički pokazatelji tržišta rada nastaviti će se pogoršavati i u 2010. godini, no nešto slabijim intenzitetom nego ove godine, a njihov izraženiji oporavak nastupit će u narednim godinama. Spomenuta kretanja bruto domaćeg proizvoda, zaposlenosti i plaća rezultirat će umjerenim rastom prosječne produktivnosti rada te znatnim usporavanjem rasta jediničnog troška rada.

U 2010. godini inflacija se očekuje na razini od 3% pod utjecajem očekivanog jačanja uvoznih inflatornih pritisaka uslijed porasta cijena primarnih sirovina na svjetskom tržištu s jedne strane te usporavanja rasta jediničnog troška rada te relativno slabe dinamike osobne potrošnje s druge strane. U narednom razdoblju, pod pretpostavkom stabilnih makroekonomskih uvjeta, očekuje se zadržavanje inflacije na razini iz 2010. godine.

U skladu s očekivanim kretanjem domaće i inozemne potražnje, nakon znatnog smanjenja deficita tekućeg računa bilance plaćanja (izraženog u postotku bruto domaćeg proizvoda) u 2009. godini, u narednim godinama očekuje se njegova stabilizacija. Uzimajući u obzir predviđeno daljnje poboljšanje u dostupnosti kapitala i uvjetima financiranja na inozemnim financijskim tržištima te blagi oporavak ekonomske aktivnosti u zemlji, u 2010. godini

očekuje se i rast hrvatskog bruto inozemnog duga, no znatno sporijim intenzitetom nego u 2009. godini.

Potrebno je napomenuti kako su daljnja makroekonomska kretanja uslijed gospodarske krize na globalnoj razini i dalje povezana s brojnim neizvjesnostima i to prije svega povezano s odgođenim utjecajima krize. Buduća kretanja na globalnoj razini kao i do sada utjecat će na kretanja gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj. Međutim, valja naglasiti kako za perspektivu gospodarskog oporavka i rasta u Hrvatskoj u srednjoročnom razdoblju pozitivni utjecaji dolaze od procesa približavanja članstvu u Europskoj uniji te daljnje provedbe strukturnih reformi dok će značajna kontrakcija deficita bilance plaćanja u 2009. godini doprinijeti poboljšanju otpornosti zemlje na vanjske šokove.

3 PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Plan prihoda državnog proračuna za 2010. godinu te projekcije za 2011. i 2012. godinu temelje se na makroekonomskim pretpostavkama i očekivanim prihodima proračuna za 2009. godinu, uzimajući u obzir učinke zakonskih izmjena u području prihoda donesenih u srpnju, u okviru trećeg rebalansa državnog proračuna za 2009. godinu. U skladu s navedenim, ukupni prihodi državnog proračuna za 2010. godinu planirani su u iznosu od 112,8 milijardi kuna, što predstavlja rast od 1,5% u odnosu na 2009. godinu.

Prema kraju srednjoročnog razdoblja prihodi proračuna bit će određeni postupnim oporavkom gospodarske aktivnosti, ali i ukidanjem posebnog poreza na plaće, mirovine i ostale primitke. Međutim, valja naglasiti kako će se postojanje potrebe za ovim izvorom prihoda kontinuirano pratiti, posebno s aspekta gospodarskih prilika, stanja javnih financija i značaja kojeg ovaj porez ima na porezne obveznike kao osnova za odluku o njegovom eventualnom ranijem ukidanju i prije kraja iduće godine.

U 2011. godini ukupni prihodi državnog proračuna projicirani su u iznosu od 114,4 milijarde kuna, što na godišnjoj razini predstavlja rast od 1,4%. Pritom valja naglasiti da su ovakva kretanja prihoda posljedica utjecaja baznog efekta koji proizlazi iz činjenice da u 2011. godini nema posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke. Projekcija prihoda za 2012. godinu iznosi 118,6 milijardi kuna, što u odnosu na 2011. godinu predstavlja porast od 3,7%.

Prihodi poslovanja

Prihodi poslovanja za 2010. godinu planirani su u ukupnom iznosu od 112,6 milijardi kuna, što je 1,5% više u odnosu na 2009. godinu. U njihovoj strukturi najveći dio čine porezni prihodi (58,1%), a slijede ih doprinosi (35,8%), prihodi od prodaje roba i usluga (3,0%), prihodi od imovine (1,4%), pomoći (1,2%) te ostali prihodi (0,5%).

Porezni prihodi planirani su u skladu s projekcijama makroekonomskih varijabli i očekivanih gospodarskih kretanja, uključujući i cjelogodišnje učinke izmjene opće stope PDV-a s 22% na 23% te uvođenja posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke. U skladu s tim, porezni prihodi za 2010. godinu planirani su u iznosu od 65,5 milijardi kuna, čime bilježe međugodišnji rast od 3,8%. Projekcije za 2011. godinu iznose 65,7 milijardi kuna, dok za 2012. godinu iznose 68,6 milijardi kuna.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak planirani su na temelju očekivanog kretanja nominalnih bruto plaća i ukupne zaposlenosti. U 2010. godini predviđeni su u iznosu od 1,5 milijardi kuna, a u 2011. i 2012. godini u iznosu od 1,6 milijardi kuna.

Porez na dobit

Temeljeno na izmijenjenim makroekonomskim prilikama i obzirom na njihov vremenski utjecaj na kretanja prihoda od poreza na dobit, u 2010. godini se planira 8,3 milijarde kuna ovih prihoda što je niže u odnosu na prethodnu godinu. Oporavak gospodarske aktivnosti i ubrzanje njenog rasta prema kraju srednjoročnog razdoblja rezultirati će i rastom ovih prihoda koji se za 2011. projiciraju na razini 8,4 milijarde kuna odnosno 8,6 milijardi kuna za 2012. godinu.

Porez na imovinu

Prihodi od poreza na imovinu se u 2010. godini planiraju prikupiti u iznosu 561,4 milijuna kuna, dok projekcija za 2011. godinu iznosi 591,1 milijun kuna, a za 2012. godinu 625,6 milijuna kuna.

Porez na dodanu vrijednost

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost projicirani su na temelju očekivanog kretanja nominalne osobne potrošnje te učinka povećanja opće stope PDV-a s 22% na 23%. U skladu s tim, u 2010. godini planira se ostvariti ukupno 38,8 milijardi kuna ovih prihoda, dok projekcije za 2011. i 2012. godinu iznose 41,0 milijardu kuna odnosno 43,4 milijarde kuna. Kretanje prihoda od poreza na dodanu vrijednost u srednjoročnom razdoblju podložno je i rezultatima pristupnih pregovora s Europskom unijom.

Porez na promet

Prihodi od poreza na promet projicirani su na razini od 133,1 milijun kuna u 2010. godini, 134,4 milijuna kuna u 2011. godini i 135,7 milijuna kuna u 2012. godini.

Porezi i naknade od igara na sreću i zabavnih igara

Prihodi od poreza i naknada od igara na sreću i zabavnih igara očekuju se u ukupnom iznosu od 638,4 milijuna kuna u 2010. godini, 701,9 milijuna kuna u 2011. godini te 751,7 milijuna kuna u 2012. godini.

Trošarine

Pri projekciji prihoda od trošarina uzete su u obzir stope rasta gospodarstva te trend dosadašnjih kretanja ovih prihoda. Tako su u 2010. godini predviđeni u ukupnom iznosu od 11,0 milijardi kuna, dok su za 2011. godinu projicirani u iznosu od 11,1 milijardu kuna, a u 2012. godini u iznosu od 11,3 milijarde kuna.

Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije

Prihodi od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije projicirani su na prosječnoj razini od 1,7 milijardi kuna u razdoblju 2010. – 2012.

Ostali porezi

U kategoriji ostalih poreza evidentiraju se prihodi od posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke koji se u 2010. godini planiraju u iznosu od 2,2 milijarde kuna. Nakon 2010. godine, ovi prihodi izostaju budući da ovaj izvor prihoda ima ograničeni vijek trajanja.

Doprinosi

Prihodi od doprinosa su kao i porezni prihodi u uskoj vezi s ekonomskom aktivnošću kako s razdobljem u kojem se prikupljaju tako i s prethodnim razdobljima obzirom na vremensku dinamiku utjecaja sveukupne ekonomske aktivnosti na tržište rada, odnosno na glavne odrednice kretanja doprinosa, a to su bruto plaća i zaposlenost. Temeljem navedenog, prihodi od socijalnih doprinosa za 2010. godinu planirani su u iznosu od 40,3 milijarde kuna. Prema kraju srednjoročnog razdoblja oporavak gospodarske aktivnosti ostvarit će i povoljnije utjecaje na doprinose preko tržišta rada te se socijalni doprinosi u 2011. projiciraju u iznosu od 41,4 milijarde kuna odnosno 43,0 milijarde kuna u 2012. godini.

Prihodi od pomoći

Projekcija prihoda od pomoći temelji se uglavnom na očekivanim sredstvima iz pretprijetnih fondova za projekte predložene u okviru pretprijetnih programa Europske unije. Tako su u 2010. godini ovi prihodi planirani u iznosu od 1,3 milijarde kuna, u 2011. godini u iznosu od 1,4 milijarde kuna, a u 2012. godini u iznosu od 1,1 milijarda kuna.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine dijelom se prikupljaju na redovnoj bazi, a dijelom kao jednokratni prihodi. Odnose se na prihode od dobiti trgovačkih društava i financijskih organizacija, prihode od dividendi, koncesija, iznajmljivanja i zakupa imovine, kamata te ostale prihode od imovine. U 2010. i 2011. godini planirani su u iznosu od 1,5 milijardi kuna, a u 2012. godini u iznosu od 1,6 milijardi kuna.

Prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima

Prihodi po osnovi administrativnih pristojbi u 2010. godini planirani su u iznosu od 955,3 milijuna kuna, što uključuje i učinak uvođenja naknade za pružanje usluga pokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža. U 2011. godini projicirani su u iznosu od 974,4 milijuna kuna, a u 2012. godini u iznosu od 998,7 milijuna kuna.

Prihodi po posebnim propisima u 2010. i 2011. godini iznose 2,4 milijarde kuna, a u 2012. godini 2,5 milijardi kuna.

Ostali prihodi

Ostali prihodi državnog proračuna sastoje se od prihoda od vlastite djelatnosti, prihoda od kazni, te prihoda od donacija izvan opće države. U 2010. godini planirani su u iznosu od 601,6 milijuna kuna dok su u 2011. i 2012. godini projicirani u iznosu od 613,6 milijuna kuna odnosno 628,4 milijuna kuna. Prihodi od vlastite djelatnosti proračunskih korisnika te prihodi od donacija pravnih i fizičkih osoba izvan opće države projicirani su u skladu s očekivanjima proračunskih korisnika o njihovom prikupljanju.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine za 2010. godinu planirani su u iznosu od 250,4 milijuna kuna, a najveći dio ovih prihoda odnosi se na prihode od prodaje građevinskih objekata, dok se ostatak odnosi na prihode od prodaje zemljišta, prijevoznih sredstava i postrojenja i opreme te prihode od prodaje zaliha. U 2011. godini ovi prihodi projicirani su u iznosu od 261,2 milijuna kuna, a u 2012. godini u iznosu od 272,4 milijuna kuna.

Tablica 1.: Prihodi državnog proračun za razdoblje 2009.-2012.

mil. HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
6 PRIHODI POSLOVANJA	110.871,5	112.578,9	101,5	114.106,3	101,4	118.352,2	103,7
61 Prihodi od poreza	63.033,3	65.458,9	103,8	65.745,7	100,4	68.615,1	104,4
611 Porez i prirez na dohodak	1.555,8	1.538,2	98,9	1.578,2	102,6	1.639,8	103,9
612 Porez na dobit	9.550,2	8.271,6	86,6	8.366,6	101,1	8.600,4	102,8
613 Porezi na imovinu	596,4	561,4	94,1	591,1	105,3	625,6	105,8
614 Porezi na robu i usluge	48.791,2	51.117,6	104,8	53.553,5	104,8	56.190,7	104,9
6141 Porez na dodanu vrijednost	36.818,8	38.822,1	105,4	41.026,4	105,7	43.398,2	105,8
6142 Porez na promet	142,2	133,1	93,6	134,4	101,0	135,7	101,0
6143 Trošarine	10.664,6	10.981,6	103,0	11.119,8	101,3	11.300,8	101,6
61431 Poseban porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove	964,2	710,7	73,7	724,9	102,0	743,0	102,5
61432 Poseban porez na naftne derivate	5.798,9	6.077,7	104,8	6.111,0	100,5	6.175,0	101,0
61433 Poseban porez na alkohol	157,6	169,7	107,7	173,1	102,0	177,4	102,5
61434 Poseban porez na pivo	687,8	685,2	99,6	698,9	102,0	716,4	102,5
61435 Poseban porez na bezalkoholna pića	131,4	129,2	98,4	131,8	102,0	135,1	102,5
61436 Poseban porez na duhanske preradevine	2.737,3	3.016,5	110,2	3.076,8	102,0	3.138,4	102,0
61437 Poseban porez na kavu	155,7	161,0	103,4	169,5	105,3	179,3	105,8
61438 Poseban porez na luksuzne proizvode	31,8	31,5	99,3	33,8	107,0	36,1	107,0
6144 Porezi i naknade od igara na sreću i zabavnih igara	634,2	638,4	100,7	701,9	109,9	751,7	107,1
6146 Ostali porezi na robu i usluge	531,4	542,4	102,1	571,1	105,3	604,4	105,8
615 Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.784,6	1.750,0	98,1	1.656,2	94,6	1.558,6	94,1
616 Ostali prihodi od poreza	755,0	2.220,0	294,0	0,0		0,0	
62 Doprinosi	40.771,1	40.328,6	98,9	41.377,0	102,6	42.990,6	103,9
621 Doprinosi za zdravstveno osiguranje	18.711,0	18.556,0	99,2	19.082,6	102,8	19.852,5	104,0
622 Doprinosi za mirovinsko osiguranje	20.156,5	19.868,5	98,6	20.339,7	102,4	21.105,1	103,8
623 Doprinosi za zapoajavanje	1.903,6	1.904,1	100,0	1.954,6	102,7	2.033,0	104,0
63 Pomoći	1.043,1	1.321,0	126,6	1.430,0	108,3	1.079,9	75,5
64 Prihodi od imovine	2.413,0	1.540,8	63,9	1.545,3	100,3	1.558,6	100,9
641 Prihodi od financijske imovine	1.604,3	660,3	41,2	618,3	93,6	577,5	93,4
642 Prihodi od nefinancijske imovine	808,7	880,5	108,9	927,1	105,3	981,1	105,8
Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	3.032,8	3.328,1	109,7	3.394,7	102,0	3.479,6	102,5
651 Administrativne (upravne) pristojbe	588,4	955,3	162,3	974,4	102,0	998,7	102,5
652 Prihodi po posebnim propisima	2.444,4	2.372,9	97,1	2.420,3	102,0	2.480,8	102,5
66 Ostali prihodi	578,3	601,6	104,0	613,6	102,0	628,4	102,4
661 Prihodi od vlastite djelatnosti proračunskih korisnika	67,2	71,5	106,4	72,7	101,7	73,0	100,4
662 Kazne	499,3	514,8	103,1	525,1	102,0	538,2	102,5
663 Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan opće države	11,7	15,3	130,6	15,9	103,3	17,3	109,2
7 KAPITALNI PRIHODI	338,5	250,4	74,0	261,2	104,3	272,4	104,3
71 Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	50,9	20,0	39,3	21,4	107,0	22,0	102,8
72 Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	284,9	228,9	80,3	238,3	104,1	248,9	104,4
74 Prihodi od prodaje proizvedene katkotrajne imovine	2,7	1,5	56,1	1,5	100,0	1,5	100,0

4 RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

4.1. Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Ukupni rashodi državnog proračuna za 2010. godinu iznose 121,4 milijarde kuna, za 2011. godinu 123,2 milijarde kuna i 2012. godinu iznose 125,1 milijarde kuna, a čine ih rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine.

Rashodi poslovanja u državnom proračunu za 2010. godinu iznose 119,1 milijardi kuna, za 2011. godinu iznose 120,7 milijardi kuna te za 2012. godinu 122,8 milijardi kuna. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine za 2010. godinu iznose 2,3 milijardi kuna, za 2011. godinu 2,5 milijardi kuna i za 2012. godinu 2,3 milijardi kuna.

Ukupni planirani rashodi državnog proračuna za 2010. godinu veći su za 0,8% od rashoda iz 2009. godine. Međutim, važno je naglasiti da se proračunska potrošnja u odnosu na 2009. godinu smanjuje.

Povećanja troškova zbog kojih se ne smanjuju ukupni rashodi vezana su uz tri važna elementa:

1. prilagodbe Republike Hrvatske u procesu pridruživanja Europskoj uniji – čiji su troškovi u 2010. godini 2,0 milijarde kuna,
2. sufinanciranje projekata u sklopu predpristupnih programa Europske unije – 432,2 milijuna kuna,
3. povećani troškovi kamata – 1,0 milijarda kuna.

Plan rashoda 2010. godine veći je za 904,7 milijuna kuna u odnosu na proračun 2009. godine, a gore navedena povećanja rashoda iznose 3,4 milijarde kuna. Dakle, kada navedene rashode za prilagodbu standardima Europske unije i rast rashoda za kamate, što ukupno iznosi 3,4 milijarde kuna, izuzmemo od ukupnih rashoda za 2010. godinu, ostaje da proračunska potrošnja u 2010. godini iznosi 118,0 milijardi kuna. To je značajno smanjenje u odnosu na 2009. godinu kada je ta ista proračunska potrošnja iznosila 119,4 milijardi kuna.

Tablica 2.: Rashodi državnog proračuna u razdoblju 2009.-2012.

mil. HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Ukupni rashodi	120.537,1	121.441,8	100,8	123.219,6	101,5	125.071,7	101,5
3 Rashodi poslovanja	118.109,7	119.098,1	100,8	120.698,3	101,3	122.773,6	101,7
31 Rashodi za zaposlene	22.378,5	22.512,7	100,6	22.949,3	101,9	23.670,0	103,1
32 Materijalni rashodi	8.386,5	8.803,1	105,0	8.973,8	101,9	8.940,2	99,6
34 Financijski rashodi	5.302,8	6.336,0	119,5	6.476,8	102,2	6.209,0	95,9
35 Subvencije	6.960,6	5.935,1	85,3	5.900,8	99,4	5.965,3	101,1
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	5.315,9	5.256,1	98,9	5.639,1	107,3	5.698,5	101,1
37 Naknade grad.i kućan.na tem.osig.i dr. naknade	63.973,3	64.556,7	100,9	65.082,3	100,8	66.265,7	101,8
38 Ostali rashodi	5.792,2	5.698,5	98,4	5.676,1	99,6	6.025,0	106,1
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	2.427,4	2.343,8	96,6	2.521,3	107,6	2.298,1	91,1

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodi poslovanja

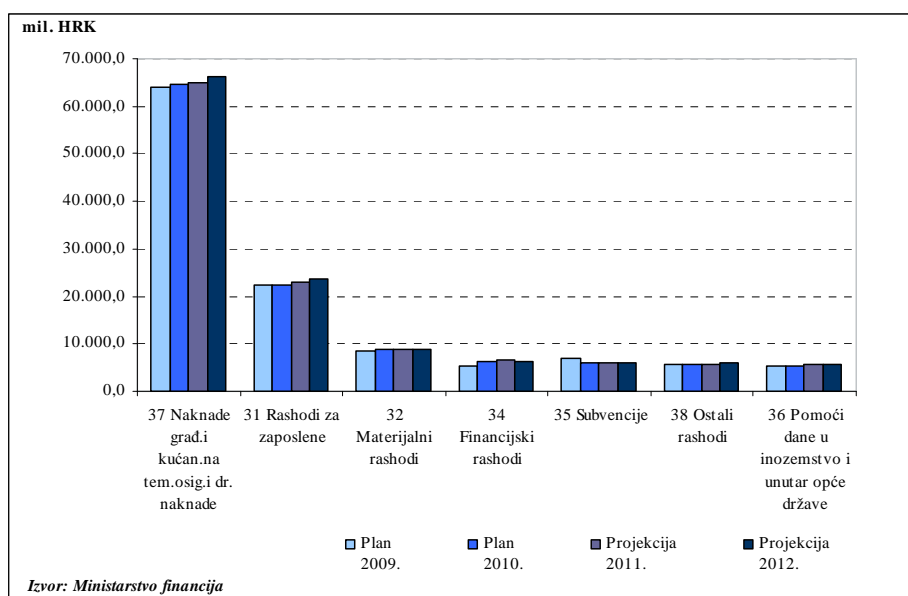
Rashodi poslovanja u 2010. godini iznose 119,1 milijardi kuna što predstavlja povećanje od 988,3 milijuna kuna odnosno 0,8% u odnosu na 2009. godinu.

Od ukupnih rashoda poslovanja najveći dio odnosi se na:

- naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade (najvećim dijelom mirovine, zdravstvo i socijalne naknade) u iznosu od 64,6 milijardi kuna što je za 583,4 milijuna kuna više u odnosu na prethodnu godinu,
- na rashode za zaposlene od 22,5 milijardi kuna.

Rashodi poslovanja u 2011. godini iznose 120,7 milijardi kuna što je za 1,6 milijardu kuna više od tih rashoda u 2010. godini, a u 2012. godini rashodi poslovanja iznose 122,8 milijardi kuna što je za 1,7% odnosno 2,1 milijarde više.

Grafikon 8.: Rashodi poslovanja državnog proračuna u razdoblju 2009.-2012.

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene u 2010. godini planirani su u iznosu od 22,5 milijardi kuna što predstavlja rast od 134,2 milijuna kuna u odnosu na plan 2009. godine odnosno 0,6%. Navedeni rast proizlazi iz:

- osiguranja 0,5% rasta plaća za minuli rad i
- uključenih 2,2% rasta plaća u obrazovanju i znanosti na temelju Sporazuma o dodacima na plaću u obrazovanju i znanosti.

U 2011. godini predviđen je rast rashoda za zaposlene u odnosu na 2010. godinu od 1,9% odnosno 436,6 milijuna kuna te ovi rashodi iznose 22,9 milijardi kuna. U 2012. godini rashodi za zaposlene rastu za 3,1% u skladu s predviđanjima gospodarskog rasta te iznose 23,7 milijardi kuna.

Materijalni rashodi

U 2010. godini materijalni rashodi ostaju na razini 2009. godine, osim rasta u aktivnostima i projektima koji se financiraju iz pretpripravnih programa pomoći EU, te aktivnostima i projektima vezanim uz proces pridruživanja EU, a pretežito se koriste za jačanje administrativnog kapaciteta čime se generiraju materijalni rashodi (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvitka – 112,4 milijuna kuna, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva –

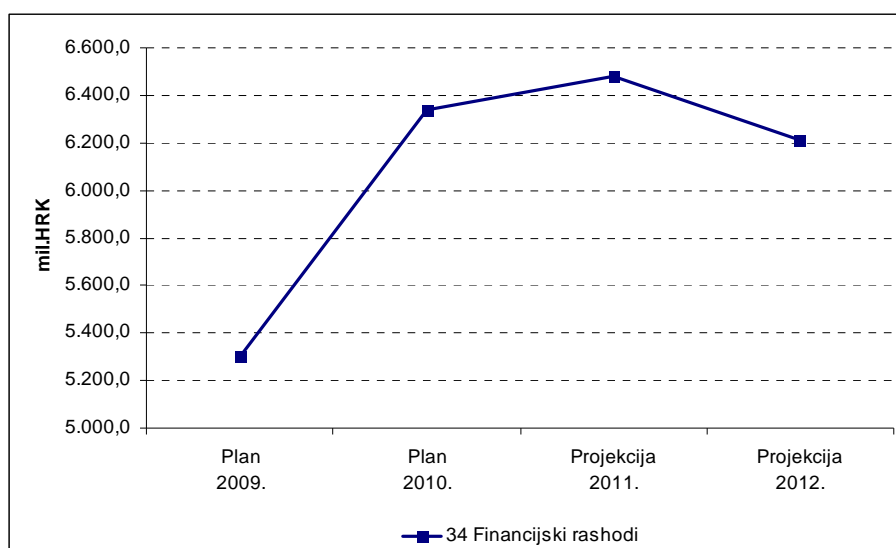
48,2 milijuna kuna, Ministarstvo pravosuđa – 35,0 milijuna kuna, Ministarstvo unutarnjih poslova – 22,5 milijuna kuna, Ministarstvo financija – 20,2 milijuna kuna).

Materijalni rashodi planirani su u 2010. godini na razini od 8,8 milijardi kuna, u 2011. i 2012. godini od 9,0 odnosno 8,9 milijardi kuna.

Financijski rashodi

Financijski rashodi u 2010. godini povećavaju se za 1,0 milijardu kuna u odnosu na 2009. godinu te iznose 6,3 milijardi kuna. Ovo povećanje rezultat je pogoršanih uvjeta na financijskom tržištu koji su generirali povećanje cijene kapitala. U 2011. godini očekuje se rast financijskih rashoda od 2,2% u odnosu na 2010. godinu dok se u 2012. godini očekuje smanjenje od 4,1% u odnosu na 2011. godinu.

Grafikon 9.: Kretanje financijskih rashoda državnog proračuna u razdoblju 2009.-2012.

Subvencije

Rashodi za subvencije u 2010. godini planiraju se u iznosu od 5,9 milijardi kuna što je za 14,7% odnosno za 1,0 milijardi kuna manje u odnosu na 2009. godinu. Ovo smanjenje u najvećem dijelu odnosi se na: smanjenje subvencija brodogradilištima, željeznicama, smanjenje subvencija u pomorskom prometu, te poljoprivredi uslijed promjene poljoprivredne politike koja se mora maksimalno približiti sustavu europskih poticaja.

U 2011. godini rashodi za subvencije smanjuju se za 34,3 milijuna kuna u odnosu na 2010. godinu te iznose 5,9 milijardi kuna, a u 2012. godini subvencije su planirane na razini od 6,0 milijardi kuna.

Pomoći

Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države u 2010. godini smanjuju se za 59,8 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu te iznose 5,3 milijarde kuna. U 2011. godini navedeni rashodi rastu za 7,3% što je u apsolutnom iznosu 383,1 milijun kuna i ukupno iznose 5,6 milijardi kuna odnosno 5,7 milijardi kuna u 2012. godini.

Naknade građanima i kućanstvima

Najveću stavku u rashodima poslovanja čine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u iznosu od 64,6 milijardi kuna u 2010. godini, 65,1 milijardu kuna u 2011. godini i 66,3 milijarde kuna u 2012. godini. Većinu navedenih rashoda čine mirovine i to u 2010. godini s 34,6 milijardi kuna, u 2011. godini s 35,2 milijardi kuna i u 2012. godini s 36,2 milijardi kuna. U odnosu na 2009. godinu mirovine u 2010. godini rastu za 582,0 milijuna kuna uslijed očekivanih kretanja broja umirovljenika i time generiraju veći dio rasta rashoda poslovanja.

Izuzev mirovina, prethodno spomenuta skupina rashoda obuhvaća i naknade utvrđene propisima o zdravstvenom i socijalnom osiguranju te ostale vrste naknada koje građani i kućanstva dobivaju iz proračuna neovisno o sustavima osiguranja.

Tablica 3.: Naknade građanima i kućanstvima u razdoblju 2009.-2012.

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Dječji doplatak	1.785.110,0	1.800.130,0	100,8	1.800.130,0	100,0	1.800.130,0	100,0
Rodiljne naknade	2.015.670,0	2.126.474,5	105,5	2.101.928,6	98,8	2.074.668,5	98,7
Mirovine, od čega	34.031.337,9	34.613.320,0	101,7	35.193.295,0	101,7	36.210.028,6	102,9
- mirovine branitelja	4.800.000,0	5.110.000,0	106,5	5.170.000,0	101,2	5.380.000,0	104,1
Branitelji - trajna prava	874.980,0	900.790,0	102,9	918.800,0	102,0	928.810,0	101,1
Aktivna politika zapošljavanja	75.480,0	96.900,0	128,4	163.663,0	168,9	200.000,0	122,2
Naknade HZZO-a	20.933.429,4	20.770.662,4	99,2	20.841.902,4	100,3	20.970.052,4	100,6

Izvor: Ministarstvo financija

Ostali rashodi poslovanja

Ostali rashodi poslovanja u 2010. godini smanjuju se za 93,7 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu te iznose 5,7 milijardi kuna. U 2011. godini ovi rashodi ostaju na razini 2010. godine dok se u 2012. godini planira rast od 6,2%.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

U 2010. godini rashodi za nabavu nefinancijske imovine padaju za 83,6 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu odnosno za 3,4% te iznose 2,3 milijarde kuna. U 2011. godini planiran je rast ovih rashoda do razine od 2,5 milijarde kuna odnosno 2,3 milijarde kuna u 2012.

Tablica 4.: Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u razdoblju 2009.-2012.

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Kapitalna ulaganja u znanosti i školstvu	558.108,2	352.727,5	63,2	416.941,2	118,2	381.072,6	91,4
Kapitalna ulaganja u zdravstvu i socijalnoj skrbi	493.456,5	348.594,9	70,6	539.732,7	154,8	582.819,8	108,0
Kapitalna ulaganja u pravosuđu	85.175,2	98.060,4	115,1	142.744,2	145,6	170.913,6	119,7
Izgradnja i opremanje graničnih prijelaza	49.542,7	173.200,0	349,6	237.590,5	137,2	88.400,0	37,2
Protupožarna zaštita	119.043,4	48.050,0	40,4	3.050,0	6,3	3.050,0	100,0
Stambeno zbrinjavanje branitelja	53.138,0	50.338,0	94,7	55.715,0	110,7	60.068,0	107,8
Ostala kapitalna ulaganja	1.068.939,9	1.272.785,6	119,1	1.125.511,4	88,4	1.011.800,4	89,9
Ukupno	2.427.403,8	2.343.756,4	96,6	2.521.285,0	107,6	2.298.124,5	91,1

Izvor: Ministarstvo financija

4.2. Obrazloženje rashoda po programima

Proračun kao glavni instrument Vlade Republike Hrvatske u upravljanju fiskalnom politikom osmišljava se dugoročno i strateški. Iako su prvi put ove godine sastavljeni strateški planovi ministarstava i ostalih tijela državne uprave te temeljem njih Strategija Vladinih programa za razdoblje 2010.–2012., jasno i čvrsto usmjerenje ispunjavanju temeljnih strateških ciljeva Vlade bilo je prisutno i kod svih prethodnih proračuna osobito od 2006. godine kada je donesen Strateški okvir za razvoj 2006. - 2013.

U razdobljima rasta i izdašnih proračunskih prihoda Vlada Republike Hrvatske je, između ostalih aktivnosti:

- dio sredstava usmjeravala na kontinuirano smanjenje deficita kako bi se smanjio pritisak financijskih obveza u budućnosti tijekom razdoblja smanjenog gospodarskog rasta;
- značajnije i brže pomagala druge sektore kroz programe regionalnog razvoja i programe poticaja poljoprivrednicima, poduzetništvu i stanovništvu kako bi ojačali i u budućnosti mogli funkcionirati i s manjim poticajima;
- poboljšavala radne uvjete zaposlenika u državnim i javnim službama, te izdvojila značajna sredstva za rast plaća i ispravak nepravdi iz razdoblja prije 2004. godine nastalih zbog jednostranih odluka ukidanja dogovorenih prava, te
- pokretala i završavala važne infrastrukturne projekte.

Vlada Republike Hrvatske je dosadašnjim proračunima pokazala da se i s manjom potrošnjom uz jasne strateške prioritete i dobro osmišljene programe može osigurati razvojni kontinuitet. Ulagalo se u razvoj poticajnog poduzetničkog okružja, ravnomjeran regionalni razvoj, poticanje znanja i izvrsnosti, investicije u infrastrukturu, informatizaciju društva te u poljoprivredu i ruralni razvoj.

Jedan od ključnih ciljeva je postizanje ravnomjernosti između razvojnih imperativa i socijalne pravednosti. Obitelji, djeca, stari, mladi, branitelji, nezaposleni, osobe s posebnim potrebama bili su i ostaju u središtu proračunskih prioriteta.

U proračunu 2009. godine, kojim se odgovaralo na izazove svjetske krize, prioriteti su se morali izmijeniti, ali vizija i smjer kojim idemo, a to je razvoj moderne, europske, socijalne države nije se mijenjao. Neki rezovi su bili bolni i ukinula su se davanja koja nisu išla ciljano na skupine kojima je pomoć potrebna, poput besplatnih udžbenika za sve. Isto tako su i smanjene plaće svima koji se financiraju iz proračuna jer u uvjetima gospodarskog pada ne možemo očekivati rast plaća i proračunske potrošnje. Tako je značajno smanjena državna potrošnja pri čemu se vodilo računa o preuzetim obvezama i socijalno osjetljivim skupinama stanovništva. Proračun je sveden na ukupnu visinu rashoda iz 2008. godine pri čemu su ipak rasla izdvajanja za mirovine u odnosu na 2008. godinu u iznosu od 1,4 milijarde kuna, izdvajanja za naknade za nezaposlene u iznosu od 345 milijuna kuna, za socijalnu skrb 320 milijuna kuna te za porodične naknade 247 milijuna kuna. Sve ostale kategorije rashoda umanjene su u odnosu na prethodne godine. Da bi se izbjeglo smanjivanje mirovina i davanja namijenjenih socijalno osjetljivim skupinama stanovništva te daljnje smanjivanje plaća zaposlenih u državnom sektoru odnosno kako se teret krize ne bi prenio samo na ove skupine društva uveden je poseban porez na plaće, mirovine i ostale primitke. Sve mjere koje su poduzete i poduzimaju se u 2009. godini pokazuju da Vlada niti u jednom trenutku ne zanemaruje socijalni aspekt svoje politike i brigu za najugroženije skupine stanovništva.

Zahvaljujući strateškom postavljanju stvorili su se čvrsti temelji otpornosti sustava javnih financija. To je omogućilo da sada u vremenu gospodarskog pada izazvanog krizom na međunarodnom tržištu Vlada može utjecati na negativna kretanja i očuvati stabilnost hrvatskog društva.

Stoga ćemo i dalje voditi ekonomsku politiku s ciljem suprotstavljanja ekonomskoj krizi i stvaranju uvjeta za gospodarski oporavak. Upravo Strategija Vladinih programa za razdoblje 2010.–2012. postavlja osnovne ciljeve i instrumente za daljnji socio-ekonomski razvoj Hrvatske.

Fiskalna politika koja će se provoditi kroz proračun za razdoblje 2010. – 2012. materijalizira ciljeve i mjere proizašle iz Strategije Vladinih programa kako bi se osigurala dugoročna stabilnost i oporavak te postavili temelji gospodarskog rasta. U tom kontekstu, proračun je kroz alokacije sredstava po pojedinim programima i uvođenjem novih programa usmjeren postizanju ciljeva definiranih u Strategiji Vladinih programa:

Makroekonomska i gospodarska stabilnost

Makroekonomska i gospodarska stabilnost ostvarit će se učinkovitim upravljanjem javnim financijama kroz daljnje unapređenje proračunskih procesa, fiskalnu konsolidaciju i učinkovito upravljanje javnim dugom, jačanje sustava unutarnjih financijskih kontrola i unutarnje revizije te razvojem makroekonomske statistike. Pravedno i učinkovito prikupljanje fiskalnih prihoda također će pridonijeti stabilnosti javnih financija, a prvenstveno će biti usmjereno na povećanje razine poštivanja poreznih propisa i propisa o plaćanju drugih obveznih javnih davanja kao i na unapređenje usluge poreznim obveznicima. U kontekstu pristupanja Europskoj uniji, od iznimne će važnosti biti jačanje kapaciteta za korištenje fondova Europske unije te je cilj u predstojećem razdoblju u što većoj mjeri iskoristiti dodijeljena sredstva što će se ostvariti uspostavljanjem i dobivanjem dozvole za rad svih institucija predviđenih u provedbi IPA i budućih fondova Europske unije, kvalitetnom pripremom projekata u iznosu iznad dodijeljenih alokacija, učinkovitim implementacijom projekata i kvalitetnim financijskim upravljanjem, kvalitetnom pripremom programskih dokumenata za korištenje budućih sredstava Europske unije, kao i sustavnom i koordiniranom edukacijom o korištenju sredstava Europske unije tijela uključenih u sustav upravljanja i ostalih potencijalnih korisnika sredstava.

Optimalno ozračje za razvoj konkurentnog gospodarstva

Ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog ozračja za razvoj konkurentnog hrvatskog gospodarstva. Stoga će se poduzeti mjere za jačanje konkurentske sposobnosti gospodarskih subjekata koje uključuju unapređenje energetskog sustava, poticanje ulaganja i privlačenja direktnih investicija, povećanje broja i promjenu strukture izvoznika, stvaranje poticajnog okruženja za razvoj inovativnoga gospodarstva efikasnim sustavom zaštite, primjenom i provedbom prava intelektualnog vlasništva, davanje potpora za otvaranje novih radnih mjesta i usavršavanje povezanih s ulaganjem, promjenu proizvodnog programa u korist tehnološki složenijih brodova s većim udjelom znanja, privlačenje i realizaciju ulagačkih projekata, stvaranje pozitivnog imidža Republike Hrvatske na stranim tržištima, intenziviranje gospodarske diplomacije, prilagodbu zakonske regulative i akata planiranja te međunarodnu suradnju s ciljem jačanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, jačanje nacionalne infrastrukture za kvalitetu, ubrzanje prometa uz istovremenu kvalitetnu zaštitu gospodarstva i provođenje nadzora. Od velike važnosti za konkurentnost hrvatskog gospodarstva je i razvijenije, konkurentnije i fleksibilnije tržište rada čije će se

funkcioniranje omogućiti kroz zadovoljenje potrebe poslodavaca za radnicima, povećanje aktivnosti teže zapošljivih osoba u traženju posla te kroz osiguranje primjene zakonskih propisa o radu. Također, važan preduvjet za održiv i konkurentan gospodarski rast je učinkovitiji način korištenja nacionalnih resursa putem uvođenja biogoriva, povećanja udjela obnovljivih izvora energije, efikasnog gospodarenja i sprječavanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, kao i kroz popunjavanje strateških robnih zaliha u skladu s Bilancom i Zakonom o strateškim robnim zalihama.

Tablica 5.: Optimalno ozračje za razvoj konkurentnog gospodarstva

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Reforma energetskega sektora	38.614,5	35.809,1	92,7	20.930,5	58,5	18.593,7	88,8
Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduz.	550.191,8	587.059,3	106,7	636.023,2	108,3	636.956,4	100,1
Razvoj tržišta i poslovanja	56.257,6	57.200,3	101,7	31.389,5	54,9	17.474,0	55,7
Poticanje izvoza i ulaganja	237.522,2	222.651,7	93,7	246.906,4	110,9	257.052,5	104,1
Industrijski razvoj i restrukturiranje	149.591,7	170.410,0	113,9	206.200,0	121,0	230.898,0	112,0
Razvijanje tržišta rada	405.847,1	516.327,9	127,2	561.143,1	108,7	564.971,4	100,7
Ukupno	1.438.024,9	1.589.458,3	110,5	1.702.592,6	107,1	1.725.946,0	101,4

Izvor: Ministarstvo financija

Jačanje pravne države i vladavine prava

Jačanje pravne države i vladavine prava predstavlja jačanje i razvoj ovih ustavnih i zakonskih kategorija, koje čine pravnu osnovu bitnu za razvoj demokracije. Doprinos tome ogleda se u reformi pravosuđa koja je usmjerena na razvoj i jačanje sudbene vlasti, obrazovanje i edukaciju kadrova u pravosudnim tijelima, racionalizaciju mreže i povećanje transparentnosti rada pravosudnih tijela, kao i na racionalizaciju troškova sudskih postupaka. Od velike važnosti za jačanje pravne države je i suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala koje će se postići kroz prilagodbu zakonske regulative, povećanje transparentnosti rada tijela državne vlasti, obrazovanje i edukaciju kadrova u tijelima državne i lokalne vlasti, podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije, provođenje antikorupcijske kampanje i jačanje međuinstitucionalne suradnje tijela nadležnih za provedbu mjera borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala. Također, uvođenje sustava besplatne pravne pomoći, razvijanje mirenja, unapređenje sustava kaznenopravnih sankcija, jačanje učinkovitosti ovršnog postupka te jačanje ravnopravnosti spolova i zaštite od diskriminacije dovest će do snažnije zaštite ljudskih prava i sloboda što je daljnji preduvjet za jačanje pravne države i vladavine prava. Jačanje pravne sigurnosti u gospodarskom poslovanju i u prometu nekretninama predstavljaju još jedan segment jačanja pravne države te doprinose poticanju poduzetništva, kao i razvoju i rastu gospodarstva. Ostvarenje ovih ciljeva postići će se putem informatizacije i digitalizacije podataka, jačanja učinkovitosti stečajnog postupka, ubrzanja postupka upisa u zemljišne knjige i izrade Registra kulturnih dobara i ostalih baza podataka iz sustava zaštite kulturne baštine. Unapređenje sposobnosti i poboljšanje kvalitete javnih službi i uprave značajan je čimbenik ostvarivanja strateških gospodarskih ciljeva, pa će se u tom smislu provoditi mjere usmjerene na stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih i javnih službenika, povećanje učinkovitosti i ekonomičnosti u sustavu javne uprave, podizanje razine kvalitete upravnih usluga kao i na jačanje socijalne osjetljivosti.

Tablica 6.: Jačanje pravne države i vladavine prava

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Unapređenje kvalitete rada javnih službi i uprave	15.366,0	40.304,1	262,3	33.638,6	83,5	29.486,0	87,7
Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala	33.734,8	38.186,8	113,2	30.451,9	79,7	24.652,4	81,0
Zaštita ljudskih prava i sloboda	146.253,9	135.460,3	92,6	137.907,0	101,8	124.398,9	90,2
Ulaganje u informatizaciju i prostorni smještaj pravosudnih tijela	112.229,6	138.556,2	123,5	198.541,8	143,3	236.215,2	119,0
Razvoj i jačanje pravosuđa	637.543,3	632.354,8	99,2	618.131,0	97,8	606.550,6	98,1
Ukupno	945.127,7	984.862,2	104,2	1.018.670,2	103,4	1.021.303,0	100,3

Izvor: Ministarstvo financija

Poticanje znanja, izvrsnosti i kulture

Poticanje znanja, izvrsnosti i kulture kroz održivu kvaliteta obrazovnog sustava i razvoj športa ostvarit će se putem razvoja učinkovitog upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom, izrade i provedbe Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, izrade i provođenja Nacionalnog kurikulumu, provođenja Državnih pedagoških standarda, razvijanja i jačanja svijesti o važnosti odgoja i obrazovanja, povećanja zastupljenosti i kvalitete športa kroz sustav odgoja i obrazovanja. Sustavno poboljšavanje zakonskih okvira i financijske regulative u sklopu znanstvenog i tehnološkog sustava, učinkovit sustav zaštite i primjene intelektualnog vlasništva, prepoznavanje i razvijanje prioritetnih područja, jačanje međunarodne suradnje, jačanje javne svijesti i povjerenja u znanost i tehnologiju, razvoj poticajnog financiranja znanstvene djelatnosti javnih instituta, znanstveno profiliranih sveučilišta i ostalih znanstvenih ustanova te poticanje studiranja prirodnih i tehničkih znanosti doprinijet će razvoju znanosti kao pokretača dugoročnog gospodarskog i društvenog razvoja. Važnost znanosti i tehnologije nezaobilazna je u razvoju suvremene države, njezinu napretku i blagostanju. Stoga je od iznimne važnosti poticanje izvrsnosti znanstvenog sustava kroz intenzivnija uključivanja znanstvenog sustava u Europski istraživački prostor, kompetitivne projekte Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvitak, osnivanje i razvoj ureda za transfer tehnologije, stvaranje integriranih znanstvenih programa, poticanje osnivanja znanstvenih infrastrukturnih centara, povećanje kvalitete znanstvenih istraživača, reformu doktorskih studija i doktorandi, uključivanje studenata u istraživanje i inovacije, dodatno nagrađivanje i poticanje znanstvene izvrsnosti, osnivanje i razvoj znanstvenih centara izvrsnosti i razvijanje sustava jačanja kompetencija ljudskih potencijala. Također, cilj je stvaranje informacijskog društva kojim će se svim stanovnicima osigurati pristup informacijama. Slijedom toga, nastavljaju se aktivnost usmjerene ka nastavku izgradnje informacijskog društva uspostavom modela sustava elektroničke uprave, optimalnom razvoju računalne, komunikacijske infrastrukture te podizanju razine osposobljenosti i informiranosti korisnika e-Uprave, promicanju informatičkog društva, planiranju radiodifuzijske mreže i prelasku s analognog na digitalno odašiljanje televizijskog programa.

Tablica 7.: Poticanje znanja i izvrsnosti

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Razvoj odgojno-obrazovnog sustava	480.180,3	413.600,1	86,1	503.973,7	121,9	515.989,1	102,4
Predškolski odgoj	23.881,6	24.303,0	101,8	29.283,6	120,5	17.490,7	59,7
Osnovnoškolsko obrazovanje	4.739.620,9	4.671.644,1	98,6	4.845.435,7	103,7	5.032.521,4	103,9
Srednjoškolsko obrazovanje	2.608.445,1	2.592.571,7	99,4	2.682.497,1	103,5	2.788.102,9	103,9
Visokoškolsko obrazovanje	2.300.074,6	2.323.363,4	101,0	2.392.170,7	103,0	2.479.944,2	103,7
Znanstveno istraživačka djelatnost i razvoj informacijskog društva	1.197.276,2	1.216.920,4	101,6	1.335.827,8	109,8	1.327.867,4	99,4
Razvoj športa	199.946,1	136.768,9	68,4	134.638,6	98,4	142.038,2	105,5
Ukupno	11.549.424,9	11.379.171,7	98,5	11.923.827,2	104,8	12.303.953,8	103,2

Izvor: Ministarstvo financija

Nadalje, razvijanje kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva pridonijet će razvitku i unapređenju kulturnog života u Republici Hrvatskoj kroz ostvarivanje programa javnih potreba u kulturi, poticanje knjige i nakladništva, muzejsko-galerijske djelatnosti i likovne umjetnosti, glazbe, dramske, glazbeno-scenske, audiovizualne i plesne umjetnosti te novomedijskih kultura, jačanje uloge umjetničkog obrazovanja i provedbu programa poticanja poduzetništva u kulturi. Također, upravljanje kulturnim dobrima, unapređenje suradnje i planiranja svih interesnih skupina, poboljšanje kvalitete restauratorskih i konzervatorskih poslova te kontroliranje prometa kulturnim dobrima doprinijet će postizanju optimalnoga modela zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

Tablica 8.: Poticanje kulture

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Zaštita kulturnih dobara	216.200,4	250.720,8	116,0	258.029,8	102,9	263.108,7	102,0
Razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva	641.550,6	634.421,9	98,9	631.999,9	99,6	642.802,0	101,7
Ukupno	857.751,1	885.142,7	103,2	890.029,7	100,6	905.910,7	101,8

Izvor: Ministarstvo financija

Ravnomjeran regionalni razvoj

Uslijed sve većeg produblivanja društveno-gospodarskih razlika i razvojnih mogućnosti u različitim dijelovima zemlje te među različitim društvenim skupinama, Vlada Republike Hrvatske nastavit će s poduzimanjem mjera kako bi osigurala ravnomjeran regionalni razvoj Hrvatske. To prije svega podrazumijeva poticanje konkurentnosti hrvatskih regija kroz identifikaciju, odabir i praćenje provedbe prioritarnih projekata, sufinanciranje izrade projektne dokumentacije, izradu modela umreženog sustava komunikacije županijskih razvojnih agencija i centara, podršku projektima izgradnje poduzetničkih, poslovnih i gospodarskih zona, razvoj klastera, poticanje razvoja obrta i malih i srednjih poduzeća, dodjelu potpora otočnim poslodavcima, brendiranje izvornih tradicionalnih proizvoda kao i kroz razvoj nove i postojeće poslovne infrastrukture. Nadalje, poticat će se održiv razvoj slabije razvijenih regija putem izgradnje stambene, komunalne i gospodarske infrastrukture, pomoći jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i poreznih olakšica. Razvoj prometnog sustava predstavlja preduvjet uravnoteženom regionalnom razvoju Hrvatske, te će se u tom smislu nastaviti s izgradnjom i modernizacijom prometne infrastrukture, razvojem tržišta prometnih usluga, uspostavljanjem sustava nadzora i upravljanja prometom, provođenjem hidrografskih istraživanja, zaštitom okoliša u prometu. Održivi razvoj vodnog gospodarstva osigurat će se izgradnjom i održavanjem vodnih građevina, ulaganjem u razvojne programe vodoopskrbe osiguranjem kvalitete vode, usklađenjem nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije i međunarodnom suradnjom i ulaganjem u razvoj sustava navodnjavanja.

Tablica 9.: Ravnomjeran regionalni razvoj

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Poticanje regionalnog razvoja	2.804.606,3	2.824.600,6	100,7	2.851.834,9	101,0	2.902.855,1	101,8
Razvoj vodnog gospodarstva	327.356,9	423.400,6	129,3	507.206,7	119,8	382.293,0	75,4
Razvijanje prometnog sustava	6.254.946,6	6.064.415,0	97,0	6.144.125,3	101,3	6.553.541,3	106,7
Razvoj elektroničkih komunikacija	4.300,0	1.000,0	23,3	5.000,0	500,0	25.000,0	500,0
Zbrinjavanje prognanika, povratnika i izbjeglica	600.005,8	762.696,2	127,1	632.345,7	82,9	769.981,7	121,8
Šumarstvo	48.760,0	50.854,0	104,3	54.721,8	107,6	61.062,7	111,6
Ukupno	10.039.975,7	10.126.966,3	100,9	10.195.234,4	100,7	10.694.733,8	104,9

Izvor: Ministarstvo financija

Jačanje socijalne pravednosti

Jačanje socijalne pravednosti također je jedan od ključnih ciljeva Vlade Republike Hrvatske. Briga za osobe kojima je neophodna pomoć drugih važan je dio socijalne odgovornosti društva. Stoga će se nastaviti poduzimati mjere usmjerene na osiguranje dostupne zaštite i poboljšanje kvalitete života osjetljivih skupina što će se ostvariti jednostavnijim pristupom korisnika pravima i omogućavanjem ostvarivanja pomoći i usluga u onom opsegu u kojem je to potrebno za osiguranje minimalnog životnog standarda najugroženijeg dijela stanovništva, odnosno zadovoljavanje specifičnih potreba socijalno osjetljivih skupina građana. Također, od iznimne važnosti je i socijalno osnaživanje obitelji, djece i mladih unapređivanjem kvalitete obiteljskog života i osnaživanjem posebno osjetljivih skupina, pritom uvažavajući načela kojima se afirmiraju obiteljske vrijednosti, brige za djecu, mlade i druge posebno osjetljive skupine stanovništva što će u konačnici osigurati postizanje ravnopravnosti u svim područjima suvremenog društva. Zaštita digniteta hrvatskih branitelja u društvu ostaje jedan od prioriteta Vlade Republike Hrvatske koji obuhvaća sveobuhvatnu skrb o razvojačenim braniteljima i članovima njihovih obitelji, hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata, mimodopskim vojnim invalidima, stradalim pirotehničarima i članovima njihovih obitelji, obiteljima poginulih, umrlih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja. Jačanje sustava socijalne sigurnosti radnika i koordinacija zaštite socijalnog minimuma nezaposlenih također će predstavljati jedan je od glavnih prioriteta gospodarske-socijalne politike na području socijalne kohezije i pravde koji će se ostvariti povećanjem učinkovitosti sustava socijalnih transfera i promoviranjem socijalnog dijaloga, sporazumnog rješavanja sporova, jednakosti pred zakonom i pravosuđem te zaštitom načela nevinosti do suprotnog dokaza. Također, poticat će se razvijanje održivog sustava mirovinskog osiguranja kojem je osnovni cilj prevladavanje socijalnih razlika, ostvarivanje socijalne pravde i socijalne solidarnosti nužne za održanje i razvoj društva. Cilj daljnjeg razvoja mirovinskog sustava je postizanje financijske i socijalne održivosti sustava, kao i postizanje te održavanje ravnoteže između razine mirovina ostvarenih samo u sustavu generacijske solidarnosti i razine mirovina ostvarenih u dva stupa mirovinskog osiguranja.

Tablica 10.: Jačanje socijalne pravednosti

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Mirovine i mirovinski sustav	34.255.348,3	34.816.293,1	101,6	35.403.291,3	101,7	36.422.289,5	102,9
Skrb za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata	1.015.791,9	1.039.514,7	102,3	1.054.034,8	101,4	1.076.112,5	102,1
Doplatak za djecu i porodiljna naknada	3.800.780,0	3.926.604,5	103,3	3.902.058,6	99,4	3.874.798,5	99,3
Socijalna skrb	3.436.662,5	3.246.485,6	94,5	3.171.194,0	97,7	3.202.404,4	101,0
Briga za osjetljive skupine stanovništva	141.969,9	136.473,8	96,1	163.027,6	119,5	169.022,1	103,7
Naknade za nezaposlene	1.141.380,6	1.181.381,0	103,5	1.200.000,0	101,6	1.180.000,0	98,3
Potpore kućanstvima	350.000,0	350.000,0	100,0	210.000,0	60,0	217.000,0	103,3
Ukupno	44.141.933,2	44.696.752,8	101,3	45.103.606,2	100,9	46.141.627,0	102,3

Izvor: Ministarstvo financija

Pozicioniranje Hrvatske kao jedne od vodećih europskih turističkih destinacija

Jedan od glavnih ciljeva ekonomske politike zasigurno je i pozicioniranje Hrvatske kao jedne od vodećih europskih turističkih destinacija. Dugoročnost pozitivnih učinaka u turizmu osigurat će se kroz održivo korištenje prirodnih i kulturno-povijesnih potencijala, aktivnim sudjelovanjem u njihovom očuvanju i razvoju, stvaranjem okruženja privlačnog za investitore, te djelotvornom promocijom. Razvijanje i unapređenje turističkog proizvoda destinacije bit će usmjereni na provedbu programa poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu, razvoj modela realizacije brownfield i greenfield projekata, provedbu programa kreditiranja seoskog turizma, provedbu programa poticanja, zaštite, obnove i uključivanja u turizam kulturne i prirodne baštine, poticanje posebnih oblika turizma na kontinentu i na moru, poticanje razvoja tematskih turističkih putova, izrade izvornih hrvatskih suvenira, poticanje obrazovanja i obuke kadrova, podizanje kvalitete proizvoda, poticanje korištenja prepristupnih fondova i drugih međunarodnih fondova odobravanjem sredstava projektima u području turizma kojima su dodijeljena sredstva iz fondova, poticanje stručnih i obrazovnih programa strukovnih udruga i drugih neprofitnih organizacija, poticanje osmišljavanja i realizacije novih turističkih proizvoda i upravljanja destinacijom, poticanje razvoja infrastrukture za potrebe turizma te provedbu projekta povezivanja informacijskog sustava kategoriziranja turističkih objekata s nižim ustrojem. Učinkovita promocija turističkog proizvoda i usluga ostvarit će se putem provedbe programa udruženog oglašavanja privatnog i javnog turističkog sektora, razvoja međunarodne suradnje, provedbe programa poticanja organiziranja manifestacija i drugih promotivnih aktivnosti, provedbe programa osiguranja uvjeta sigurnosti turista kao i putem provedbe programa edukacije.

Tablica 11.: Pozicioniranje Hrvatske kao jedne od vodećih europskih turističkih destinacija

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Razvoj turizma	102.107,5	82.532,3	80,8	87.364,0	105,9	90.719,5	103,8
Promocija Republike Hrvatske	107.171,5	117.840,0	110,0	120.840,0	102,5	123.540,0	102,2
Ukupno	209.279,0	200.372,3	95,7	208.204,0	103,9	214.259,5	102,9

Izvor: Ministarstvo financija

Konkurentniji poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor

Stvaranje produktivnog i konkurentnog poljoprivredno-prehrambenog i ribarskog sektora zahtjeva dosljednu provedbu sveobuhvatnih mjera na čitavom nizu područja. Stoga je jedna od ključnih mjera nastavak okrupnjavanja posjeda i uređenja poljoprivrednog zemljišta s obzirom da su najveći ograničavajući čimbenici povećanja konkurentnosti poljoprivredne

proizvodnje mali posjedi te dislocirane i usitnjene parcele. Također, radit će se na poboljšanju tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda kroz prilagodbu zakonske regulative i akata planiranja boljem uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda, te niz projekata i programa potpore. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača, kao daljnja mjera obuhvaća unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane, jačanje komunikacije i razmjene podataka i uspostavu i jačanje sustava službenih kontrola. Ruralni razvoj zauzet će sve značajnije mjesto u oblikovanju poljoprivredne politike Hrvatske s ciljem poboljšanja kvalitete života u onim ruralnim područjima gdje su ti uvjeti znatno niži od prosjeka, smanjenja razlika u gospodarskom razvitku i životnim uvjetima u odnosu na ostala područja, kreiranja snažnog poljoprivrednog sektora, povećanja konkurentnosti ruralnog područja, očuvanja okoliša i prirodnih resursa te očuvanja i napretka seoskih područja i ruralnih vrijednosti.

Tablica 12.: Konkurentniji poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Razvoj poljoprivrede i ribarstva	731.717,1	740.974,8	101,3	883.157,4	119,2	777.782,8	88,1
Potpore u poljoprivredi i ribarstvu	2.950.876,9	2.375.437,5	80,5	2.190.856,9	92,2	2.227.109,8	101,7
Ruralni razvoj	549.896,6	596.347,5	108,4	606.279,1	101,7	533.440,0	88,0
Ukupno	4.232.490,6	3.712.759,8	87,7	3.680.293,4	99,1	3.538.332,5	96,1

Izvor: Ministarstvo financija

Daljnje jačanje međunarodnog položaja Republike Hrvatske

U proteklim godinama međunarodni položaj Hrvatske osnažen je u svim vidovima vanjske politike: u području europskih integracija, ulaskom u NATO i postankom nestalne članice Vijeća sigurnosti UN-a; razvijanjem dobrosusjedskih odnosa i unapređivanjem regionalne suradnje, te sveukupnim pozicioniranjem u međunarodnim okvirima. Pripreme Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji dodatno će pridonijeti unutarnjoj transformaciji hrvatskog društva te stvoriti uvjete za njegov daljnji razvoj i prosperitet, na dobrobit svih hrvatskih građana. Navedeni cilj ostvarit će se putem intenzivne međuresorne koordinacije i komunikacije, provedbe Komunikacijske strategije za pridruživanje Republike Hrvatske Europskoj uniji i stvaranjem zakonskog okvira za uspostavu veze sa EUROJUST-om. Daljnje jačanje međunarodnog položaja Hrvatske nastavit će se jačanjem bilateralne i multilateralne međunarodne suradnje putem intenziviranja razmjene bilateralnih posjeta, održavanjem političkih bilateralnih konzultacija i razmjenom mišljenja, sudjelovanjem Hrvatske na međunarodnim forumima, intenziviranjem aktivnosti oko ulaska u upravljačka/operativna tijela raznih multilateralnih organizacija i institucija od interesa Republici Hrvatskoj te provedbom obveza vezanih uz nuklearnu sigurnost preuzetih međunarodnim konvencijama i bilateralnim sporazumima. Daljnje profiliranje Hrvatske kao pouzdanog partnera na međunarodnoj razini kao punopravne članice NATO-a postići će se uspostavljanjem koordinacije protoka informacija, bilateralnim konzultacijama i sudjelovanjem u međunarodnim misijama.

Tablica 13.: Daljnje jačanje međunarodnog položaja Republike Hrvatske

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Diplomatsko konzularna djelatnost	419.583,9	403.276,2	96,1	423.691,0	105,1	429.721,8	101,4
Provođenje vanjske politike RH	65.476,4	109.358,7	167,0	92.852,3	84,9	98.906,6	106,5
Ukupno	485.060,3	512.634,9	105,7	516.543,3	100,8	528.628,4	102,3

Izvor: Ministarstvo financija

Unapređenje policije i oružanih snaga u službi građana

Jedna od temeljnih zadaća Vlade Republike Hrvatske je održavanje zadovoljavajućeg javnog reda i mira u društvu. U tom smislu poduzimat će se mjere s ciljem unapređenja sustava prevencije, otkrivanja i suzbijanja kriminaliteta, među ostalim i kroz reformu kriminalističke policije, borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, jačanje kapaciteta za otkrivanje i suzbijanje nasilja, povećanje zaštite mladeži kao žrtava i počinitelja kaznenih djela te kroz jačanje kapaciteta policije u cilju identificiranja žrtava trgovanja ljudima i otkrivanja počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima. Također će se poduzeti mjere za povećanje sigurnosti cestovnog prometa kako bi se smanjila stradanja i osiguralo uredno i redovito odvijanje prometa. Od velikog značaja je i jačanje sigurnosti državne granice kroz dobru organiziranost, obučenosť i tehničku opremljenost granične policije. Razvijanje integriranog sustava nacionalne sigurnosti provodit će se kao temeljni interes nacionalne sigurnosti kroz provođenje operativnih, preventivnih i sanacijskih mjera u cilju smanjenja broja poginulih i stradalih osoba, te smanjenja šteta uzrokovanih požarima i nesrećama. Održavanju međunarodne obrambene i policijske suradnje doprinijet će unapređenje rada vojno-diplomatskih predstavništava u NATO savezu i članicama Europske unije, uključivanje hrvatskih predstavnika u NATO strukture i u procese NATO obrambenog planiranja, specifično oblikovana bilateralna obrambena suradnja sa susjednim državama, aktivno sudjelovanje u tijelima i forumima UN-a i OSCE-a te kontinuirano sudjelovanje policijskih službenika u mirovnim misijama. Unapređenje prioritetne sposobnosti oružanih snaga bit će usmjereno na sposobnost planiranja i izvođenja združenih operacija kroz odgovarajuću izobrazbu, obuku, vježbe, opremanje i modernizaciju.

Tablica 14.: Unapređenje policije i oružanih snaga u službi građana

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Javni red i sigurnost	4.160.584,6	3.432.760,0	82,5	3.431.441,2	100,0	3.427.015,3	99,9
Upravljanje državnim granicama	170.062,0	1.025.641,1	603,1	1.091.066,4	106,4	934.012,7	85,6
Zaštita i spašavanje	495.672,7	439.238,6	88,6	467.547,0	106,4	483.613,4	103,4
Obrambeni program	4.422.616,5	4.173.344,4	94,4	4.149.555,0	99,4	4.287.789,0	103,3
Ukupno	9.248.935,8	9.070.984,1	98,1	9.139.609,6	100,8	9.132.430,3	99,9

Izvor: Ministarstvo financija

Zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja

Očuvanje i unapređenje zdravlja cjelokupne populacije, koristeći znanstveno utemeljene programe sprečavanja i suzbijanja bolesti te promicanja zdravlja predstavljaju glavne aktivnosti usmjerene postizanju zdravlja stanovništva. Cilj je zdravstvenu zaštitu učiniti dostupnijom stanovništvu reorganizacijom i unapređenjem sustava hitne medicinske pomoći, popunjavanjem mreže javnozdravstvene djelatnosti, razvojem i standardizacijom zdravstvene infrastrukture, informatizacijom sustava zdravstva te poboljšanjem zdravstvene zaštite osoba s invaliditetom. Sustav kvalitete zdravstvene zaštite osigurat će se i provođenjem nadzora nad zakonitošću rada zdravstvenih ustanova, trgovačkih društava koja obavljaju zdravstvenu djelatnost i privatnom praksom te stručnim nadzorom nad radom zdravstvenih radnika. U cilju zaštite javnozdravstvenog interesa, odnosno očuvanja i unapređenja zdravlja, od iznimne je važnosti promoviranje zdravih stilova života, razvijanje pravilnih prehrambenih navika, utjecanje na povećanje tjelesnih aktivnosti te ukazivanje na štetnost raznih oblika ovisnosti, kao i kvalitetan sustav sanitarne inspekcije i mjere kojima se uklanjaju negativni učinci ionizirajućeg zračenja.

Tablica 15.: Zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Prevenција i posebni zdravstveni programi	501.864,4	445.756,0	88,8	549.567,2	123,3	526.428,2	95,8
Lijekovi na recepte	3.302.946,3	3.100.000,0	93,9	3.100.000,0	100,0	3.100.000,0	100,0
Ortopedski uređaji i pomagala	520.640,2	510.000,0	98,0	512.300,0	100,5	513.000,0	100,1
Primarna zdravstvena zaštita	3.645.208,2	3.984.000,0	109,3	4.013.500,0	100,7	4.068.700,0	101,4
Sekundarna zdravstvena zaštita	10.050.265,7	9.864.350,4	98,2	9.898.850,4	100,3	9.970.150,4	100,7
Nakande za bolovanja	2.005.591,2	1.931.435,6	96,3	1.939.567,3	100,4	1.944.667,0	100,3
Ostali programi	1.850.161,9	1.797.534,0	97,2	1.870.315,3	104,0	1.958.937,1	104,7
Ukupno	21.876.677,8	21.633.076,0	98,9	21.884.100,3	101,2	22.081.882,7	100,9

Izvor: Ministarstvo financija

Zaštita okoliša i prostorni razvoj

Zaštita okoliša i prostorni razvoj još je jedan od strateških ciljeva Vlade Republike Hrvatske. U tom smislu nastaviti će se s djelotvornim upravljanjem okolišem kako bi se stvorili preduvjeti za sprečavanje, nadzor i postupanje u pravcu smanjenja onečišćenja zraka, tla i mora. Zaštita i očuvanje prirode osigurati će postojanost temeljnih vrijednosti i potencijala za daljnji razvitak Republike Hrvatske, kao i njenu afirmaciju u europskom okruženju kao zemlje s razvijenom svijesti o značaju očuvanja prirodnog bogatstva koje pametnim, promišljenim i održivim korištenjem osigurava višestruke razvojne pravce. Cilj je očuvanje postojeće biološke, krajobrazne i geološke raznolikosti, vraćanju dijela izgubljenih svojiti i staništa, gdje je to moguće i opravdano te razvoju prikladnog sustava za njihovo vrednovanje i očuvanje. Poduzimat će se i aktivnosti usmjerene na uređenje katastarsa, točne i pouzdane podatke o stanju u prostoru te svrhovito korištenje i namjenu prostora s ciljem prostorno uravnotežene mreže općina te velikih, srednjih i manjih gradova, očuvanja bogatstva i raznolikosti prirodnih resursa, očuvanja prostora i velikim dijelom kvalitetnog okoliša sa 10% površina prirode pod zaštitom te bogatom graditeljskom baštinom svjetske vrijednosti. Povećanje točnosti i pouzdanosti podataka o stanju u prostoru je osnovna pretpostavka za efikasan gospodarski razvoj, kvalitetno i učinkovito funkcioniranje tržišta nekretnina i provedbu kapitalnih i infrastrukturnih projekata države. Također će se provoditi mjere za unapređenje stanja u području stanovanja, komunalnog gospodarenja i graditeljstva koje uključuju donošenje i provedbu propisa iz okvira graditeljstva, povećanje energetske efikasnosti u zgradarstvu, administrativne i fiskalne mjere te poticanje stanogradnje.

Tablica 16.: Zaštita okoliša i prostorni razvoj

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Prostorni razvoj i graditeljstvo	108.817,3	83.264,4	76,5	80.701,8	96,9	78.278,5	97,0
Zaštita okoliša	254.556,6	299.170,5	117,5	356.842,4	119,3	349.298,8	97,9
Ukupno	363.373,8	382.434,9	105,2	437.544,2	114,4	427.577,4	97,7

Izvor: Ministarstvo financija

4.3. Obrazloženje rashoda po izvorima financiranja

Da bi se u državnom proračunu osiguralo praćenje korištenja sredstava dobivenih temeljem naplate različitih prihoda uvedena je klasifikacija izvora financiranja. Za svaki od prihoda određeno je uz koji se od izvora financiranja veže, a rashodi se izvršavaju s obzirom na plan i ostvarenje prihoda prema izvorima.

Izvori financiranja su skupine prihoda i primitaka iz kojih se podmiruju rashodi i izdaci određene vrste i namjene.

Osnovni izvori financiranja jesu:

1. Opći prihodi i primici
2. Doprinosi za obvezna osiguranja
3. Vlastiti prihodi
4. Prihodi za posebne namjene
5. Pomoći
6. Donacije
7. Namjenski primici od zaduživanja.

Izvori financiranja opći prihodi i primici, doprinosi te namjenski primici od zaduživanja utječu na visinu deficita proračuna. Za ostale izvore financiranja proračunska potrošnja ograničena je visinom ostvarenja prihoda u tim izvorima te zato nemaju utjecaj na deficit proračuna. Zakonom o proračunu daje se fleksibilnost u izvršavanju rashoda i izdataka koji se financiraju iz izvora: prihodi za posebne namjene, pomoći i donacije, na način da se propisuje mogućnost njihova izvršavanja u iznosima većim od planiranih, a ograničenje se postavlja na razinu ostvarenja prihoda. Dodatno, neiskorišteni prihodi iz ovih izvora u jednoj godini mogu se prenijeti i trošiti u drugoj godini.

Poznavanje izvora financiranja je izuzetno važno za analizu proračunske potrošnje. Rast rashoda koji se financiraju iz izvora koji utječu na visinu deficita treba promatrati izdvojeno od rasta rashoda koji se financiraju iz ostalih izvora. Do 2006. godine proračunom nisu bili obuhvaćeni izvori financiranja koji ne utječu na deficit. Proširenje obuhvata proračuna postignuto je potpunim uvođenjem jedinstvenog računa državne riznice. Time se povećala transparentnost jer su obuhvaćeni svi proračunski prihodi i rashodi. Efekt navedenoga bio je rast ukupne razine proračuna. Važno je istaknuti kako nije riječ o povećanoj proračunskoj potrošnji već o uključivanju aktivnosti koje imaju definirane izvore financiranja koji ne utječu na deficit proračuna.

1. Izvor financiranja opći prihodi i primici najvećim dijelom čine prihodi od poreza, prihodi od financijske imovine, prihodi od administrativnih (upravnih) pristojbi, prihodi državne uprave, prihodi od kazna, prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja, primici od financijske imovine i zaduživanja (nenamjenski).

Ovaj izvor sadrži i dva podizvora:

- 12 Sredstva učešća za pomoći i
- 13 Sredstva učešća za zajmove.

U ove izvore planirana su učešća Republike Hrvatske i to za projekte koji se financiraju iz izvora 5 Pomoći odnosno 8 Namjenski primici od zaduživanja.

2. Izvor financiranja doprinosi čine doprinosi za mirovinsko osiguranje, za zdravstveno osiguranje i za zapošljavanje.

3. Izvor financiranja vlastiti prihodi čine prihodi koje proračunski korisnici ostvaruju obavljanjem poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima, a koje mogu obavljati i drugi subjekti (iznajmljivanje prostora, obavljanje ugostiteljskih usluga i sl.).

Ako su vlastiti prihodi uplaćeni u proračun u nižem opsegu nego što je planirano, u skladu sa Zakonom o proračunu korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih odnosno raspoloživih sredstava. Ako su naplaćeni u višem opsegu nego što je planirano, korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini planiranih sredstava. Naplaćeni vlastiti prihodi koji nisu bili iskorišteni u prethodnoj godini ne prenose se u proračun za tekuću proračunsku godinu.

4. Izvor financiranja prihodi za posebne namjene čine prihodi čije su korištenje i namjena utvrđeni posebnim propisima, kao što su: prihodi od lutrije, prihodi od spomeničke rente i ostali prihodi za posebne namjene koje korisnik ostvaruje obavljanjem poslova iz svoje osnovne djelatnosti, na temelju posebnog propisa kojim je utvrđena namjena za koju se prikupljeni prihodi imaju utrošiti.

Ovaj izvor je podijeljen na tri podizvora:

- 41 Prihodi od igara na sreću
- 42 Prihodi od spomeničke rente
- 43 Ostali prihodi za posebne namjene

Ako su namjenski prihodi u proračun uplaćeni u nižem opsegu nego što je planirano, korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih, odnosno raspoloživih sredstava. Uplaćeni, a manje planirani prihodi za posebne namjene mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u proračunu. Namjenski prihodi koji nisu bili iskorišteni u prethodnoj godini prenose se u proračun za tekuću proračunsku godinu. Za opseg prenesenih prihoda omogućeno je korištenje iznad financijskog plana proračunskog korisnika.

5. Izvor financiranja pomoći čine prihodi ostvareni od inozemnih vlada i od međunarodnih organizacija, prihodi iz drugih proračuna, te ostalih subjekata unutar opće države.

Izvor financiranja 51 Pomoći EU koristi se isključivo za planiranje pomoći iz predpristupnih programa pomoći i to: CARDS, PHARE, ISPA, SAPARD, IPA.

Izvor financiranja 52 Ostale pomoći koristi se za planiranje pomoći iz proračuna JLPRS i od ostalih subjekata unutar opće države.

Izvor financiranja 53 Inozemne darovnice koristi se kod planiranja pomoći iz inozemstva (darovnica) koje proračunski korisnici dobivaju od stranih vlada i međunarodnih organizacija, a koje se izvršavaju preko specijalnih računa i ne uplaćuju izravno u proračun.

Ako su pomoći uplaćene u proračun u nižem opsegu nego što je planirano, korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih, odnosno raspoloživih sredstava. Uplaćeni, a manje planirani prihodi od pomoći mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u proračunu. Neplanirane, a uplaćene pomoći mogu se koristiti prema naknadno utvrđenim aktivnostima i/ili projektima uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.

Pomoći koje nisu bile iskorištene u prethodnoj godini prenose se u proračun za tekuću proračunsku godinu. Za opseg prenesenih prihoda omogućeno je korištenje iznad financijskog plana proračunskog korisnika.

6. Izvor financiranja donacije čine prihodi ostvareni od fizičkih osoba, neprofitnih organizacija, trgovačkih društava i ostalih subjekata izvan opće države.

Donacije su prihod proračuna. Ako su donacije u proračunu uplaćene u nižem opsegu nego što je planirano, korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih odnosno raspoloživih sredstava. Uplaćeni, a manje planirani prihodi od donacija mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u proračunu. Neplanirane, a uplaćene donacije mogu se koristiti prema naknadno utvrđenim aktivnostima i/ili projektima uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Donacije koje nisu bile iskorištene u prethodnoj godini prenose se u proračun za tekuću proračunsku godinu. Za opseg prenesenih prihoda i primitaka omogućeno je korištenje iznad financijskog plana proračunskog korisnika.

7. Izvor financiranja namjenski primici od zaduživanja čine priljevi ostvareni zaduživanjem čija je namjena utvrđena posebnim ugovorima i/ili propisima.

U izvor 81 Namjenski primici od zaduživanja planiraju se zajmovi koje državni proračun odobrava pravnim i fizičkim osobama iz sredstava povrata danih zajmova iz ranijih godina.

U izvor 82 Namjenski primici od zaduživanja kroz refundacije planiraju se isključivo zajmovi od međunarodnih organizacija i institucija koji se troše kroz projekte, ali na način da se plaćanja izvršavaju kroz državni proračun, a zajmodavac naknadno refundira sredstva zajma u visini utrošenih sredstava.

U izvor 83 Namjenski primici od inozemnog zaduživanja planiraju se isključivo zajmovi od međunarodnih organizacija i institucija koji se troše kroz projekte na način da se povlače na specijalne račune ili rashodi plaćaju direktnim plaćanjima.

Tablica 17.: Rashodi državnog proračuna u razdoblju 2009.-2012. prema izvorima financiranja

000 HRK	Plan 2009.	Plan 2010.	Indeks 10./09.	Projekcija 2011.	Indeks 11./10.	Projekcija 2012.	Indeks 12./11.
Ukupno	120.537.121,3	121.441.807,7	100,8	123.219.595,2	101,5	125.071.714,2	101,5
1 Opći prihodi i primici	72.360.878,4	76.623.182,6	105,9	77.041.208,4	100,5	77.642.918,0	100,8
2 Doprinosi za obvezna osiguranja	40.771.077,6	40.328.591,0	98,9	41.376.986,0	102,6	42.990.583,9	103,9
3 Vlastiti prihodi	67.193,1	71.468,8	106,4	72.681,8	101,7	72.955,3	100,4
4 Prihodi za posebne namjene	5.491.759,0	2.661.322,5	48,5	2.706.043,7	101,7	2.760.693,5	102,0
5 Pomoći	1.043.060,4	1.320.977,4	126,6	1.429.998,0	108,3	1.079.945,9	75,5
6 Donacije	11.744,0	15.342,0	130,6	15.852,4	103,3	17.307,7	109,2
8 Namjenski primici od zaduživanja	791.408,9	420.923,5	53,2	576.824,8	137,0	507.309,9	87,9

Izvor: Ministarstvo financija

Aktivnosti i projekti koje se financiraju iz izvora opći prihodi i primici, a vezani su uz ispunjavanje uvjeta za članstvo u Europskoj uniji

Republika Hrvatska je u završnoj fazi procesa pregovora s Europskom unijom. Tijekom zadnjih nekoliko godina, od stjecanja statusa zemlje kandidatkinje (2004. godine) kontinuirano su se provodile aktivnosti vezane uz prilagodbe u institucionalnom, zakonodavnom i administrativnom smislu kako bi se sustav i propisi Republike Hrvatske harmonizirali s pravilima Europske unije.

S ciljem prikaza potreba za financiranjem ovog izuzetno zahtjevnog procesa u Tablici 18. iskazani su rashodi po ministarstvima i ostalim tijelima državne uprave vezani uz proces pregovaranja i pristupanja Europskoj uniji i potrebna financijska sredstva za njihovo ostvarenje. Ovi rashodi u 2010. godini iznose 2,0 milijardi kuna, a u 2011. i 2012. godini planirani su u iznosu od 1,9 milijardi kuna. Detaljnija tablica s aktivnostima i projektima u državnom proračunu vezanim uz proces pregovaranja i pridruživanja EU nalazi se u Prilogu 6.2. Aktivnosti i projekti vezani uz prilagodbe Republike Hrvatske u procesu pridruživanja Europskoj uniji danom uz proračun.

Tablica 18.: Aktivnosti i projekti koje se financiraju iz izvora opći prihodi i primici, a vezani su uz ispunjavanje uvjeta za članstvo u Europskoj uniji

000 HRK	Plan 2010.	Projekcija 2011.	Projekcija 2012.
Ukupni troškovi aktivnosti i projekata vezanih uz prilagodbu RH, od čega:	1.970.137,6	1.875.926,6	1.863.621,5
Reforma pravosuđa	111.754,5	131.028,5	144.160,8
Prilagodba poljoprivrednog sustava pravilima EU odnosno zajedničkoj poljoprivrednoj politici	502.633,5	516.113,0	507.492,6
Uspostava i upravljanje schengenskim sustavom	234.745,1	157.910,5	76.341,8
Modernizacija i informatizacija carine	131.488,1	112.558,3	111.208,5
Izgradnja i opremanje graničnih prijelaza	82.700,0	156.000,0	58.000,0
Ubrzano zbrinjavanje povratnika i izbjeglica	648.884,6	525.632,7	685.391,7
Prilagodba sustavu europske statistike	38.317,3	39.897,0	38.307,6
Jačanje administrativnih kapaciteta	150.002,7	172.068,1	179.361,9
Ostalo	69.611,8	64.718,5	63.356,9

Izvor: Ministarstvo financija

Aktivnosti i projekti koji se financiraju iz izvora pomoći Europske unije

Republika Hrvatska je korisnica predpristupnih programa CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD te jedinstvenog instrumenta pretprijetne pomoći IPA koji zamjenjuje dosadašnje programe u financijskoj perspektivi 2007-2013, a sastoji se od pet komponenti: Komponenta I - Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija, Komponenta II - Prekogrančna suradnja, Komponenta III - Regionalni razvoj, Komponenta IV - Razvoj ljudskih potencijala i Komponenta V - Ruralni razvoj, kroz koji je Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. – 2010. ukupno dodijeljeno 592,6 milijuna eura.

Republici Hrvatskoj je kroz predpristupne programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD ukupno dodijeljeno 297,23 milijuna eura, od čega je do 30.6.2009. godine ugovoreno 239,80 milijuna eura odnosno 80,68%. U tijeku je ugovaranje za program ISPA te će konačni postotak ugovaranja biti veći. Plaćanja su u tijeku; do 30.6.2009. godine plaćeno je 159,43

milijuna eura. Potrebno je naglasiti da će se konačni podaci o iskorištenim sredstvima za pojedini program znati nakon završetka svakog programa.

Tablica u kojoj su prikazani svi projekti koji će se provoditi tijekom razdoblja 2010. – 2012. godine s prikazom izvora 12 Sredstva učešća za pomoći i izvora 51 Pomoći EU nalazi se u Prilogu 6.3. Aktivnosti i projekti vezani za sufinanciranje projekata u sklopu predpristupnih programa Europske unije danom uz proračun.

Tablica 19.: Aktivnosti i projekti koji se financiraju iz izvora pomoći Europske unije

000 HRK	Plan 2010.	Projekcije 2011.	Projekcije 2012.
12 Sredstva učešća za pomoći (nacionalna komponenta)	432.185,0	448.912,3	376.493,5
51 Pomoći EU	1.189.593,4	1.338.994,1	993.833,9
Ukupno	1.621.778,4	1.787.906,5	1.370.327,4

Izvor: Ministarstvo financija

5 UKUPNI MANJAK DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 112,8 milijardi kuna te ukupno planiranih rashoda u iznosu od 121,4 milijarde kuna, manjak državnog proračuna u 2010. godini zabilježit će razinu od 8,6 milijardi kuna ili 2,5% bruto domaćeg proizvoda. Time će se ukupni manjak smanjiti za 0,3 postotna boda u odnosu na planirani iznos iz 2009. godine.

U 2011. godini manjak državnog proračuna projiciran je na razini od 8,9 milijardi kuna ili 2,4% bruto domaćeg proizvoda dok će se u 2012. godini smanjiti na razinu od 6,4 milijarde kuna ili 1,6% bruto domaćeg proizvoda.

Tablica 20.: Ukupni manjak državnog proračuna

<i>mil. HRK</i>	Plan 2009	Plan 2010	Projekcija 2011	Projekcija 2012
Prihodi (6+7)	111.210	112.829	114.367	118.625
Prihodi poslovanja (6)	110.872	112.579	114.106	118.352
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	339	250	261	272
Rashodi (3+4)	120.537	121.442	123.220	125.072
Rashodi poslovanja (3)	118.110	119.098	120.698	122.774
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	2.427	2.344	2.521	2.298
Ukupni manjak/višak	-9.327	-8.612	-8.852	-6.447
% BDP-a	-2,8	-2,5	-2,4	-1,6

6 RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Planirani manjak državnog proračuna za 2010. godinu u iznosu od 8,6 milijarde kuna financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova.

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja za 2010. godinu planirani su u iznosu od 28,8 milijardi kuna dok se izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planiraju se na razini od 20,2 milijarde kuna.

U strukturi ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja u 2010. godini prednjače primici od prodaje vrijednosnih papira s iznosom od 14,8 milijardi kuna. Najveći dio ovih primitaka odnosi se na zaduživanje putem inozemnih obveznica. Planirano zaduživanje inozemnim i domaćim zajmovima u 2010. godini iznosi 13,7 milijardi kuna dok se ostatak ukupnih primitaka odnosi na primitke ostvarene povratima danih zajmova.

U strukturi izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova najveći dio od 11,3 milijarde kuna čine izdaci za otplatu za glavnice primljenih zajmova dok se 7 milijardi kuna odnosi na izdatke za otplatu glavnice za izdane obveznice u zemlji i inozemstvu.

Kretanje ukupnog manjka i smanjene razine ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova će do kraja srednjoročnog razdoblja za rezultat imati smanjivanje razine ukupno potrebne razine primitaka od financijske imovine i zaduživanja. Naime, u 2011. godini, ukupni manjak od 8,9 milijardi kuna i ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova na razini od 11,8 milijardi kuna bit će pokriveni primicima od financijske imovine i zaduživanja u iznosu od 20,7 milijardi kuna. U 2012. godini dodatno će se smanjiti razina ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja u odnosu na prethodnu godinu i to na razinu od 16,6 milijardi kuna prvenstveno kao rezultat smanjivanja ukupnog manjka u 2012. godini na razinu od 6,4 milijarde kuna, ali i smanjivanjem ukupne razine izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova. U promatranom razdoblju osnovno težište izvora primitaka bit će usmjereno na inozemne obveznice čiji se iznos kroz godine kreće u razinama pokrića ukupnog manjka i razine ukupnih dospjelih inozemnih otplata dok se izvorima domaćeg financijskog tržišta prvenstveno pokrivaju tuzemna dospjeća obveza.

Tablica 21.: Račun prihoda, rashoda i financiranja državnog proračuna

<i>mil. HRK</i>	Plan 2009.	Plan 2010.	Projekcija 2011.	Projekcija 2012.
Ukupni prihodi	111.210	112.829	114.367	118.625
Ukupni rashodi	120.537	121.442	123.220	125.072
Ukupni manjak(-) / višak(+)	-9.327	-8.612	-8.852	-6.447
Primici od financijske imovine i zaduživanja	20.471	28.790	20.667	16.601
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	11.144	20.178	11.815	10.154
Neto financiranje	9.327	8.612	8.852	6.447

7 IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

Ukupni prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika u 2010. godini planirani su u iznosu od 5,3 milijarde kuna, a u 2011. i 2012. godini projicirani su u iznosu od 5,6 milijardi kuna. U njihovoj strukturi najznačajniji izvor predstavljaju prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima (udio od 53,1%). Tako su u 2010. godini planirani u iznosu od 2,8 milijardi kuna, a u 2011. i 2012. godini u iznosu od 2,9 milijardi kuna. Pritom se najveći dio odnosi na prihode vodoprivrede Hrvatskih voda te naknade za zaštitu okoliša Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Sljedeća po veličini stavka su pomoći, koje čine 32,6% ukupnih prihoda poslovanja, a planirane su u iznosu od 1,7 milijardi kuna za 2010. godinu. U 2011. i 2012. godini ovi prihodi projicirani su u iznosu od 2,0 milijarde kuna odnosno 1,9 milijardi kuna. Od ukupnih pomoći prosječno 98,5% odnosi se na kapitalne pomoći iz proračuna, najvećim dijelom Hrvatskih cesta i Hrvatskih voda. Slijede prihodi od imovine koji su za 2010. godinu planirani u iznosu od 757,2 milijuna kuna, s udjelom od 14,2%, pri čemu najveći dio čine ostali prihodi od financijske imovine kod Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka. Za 2011. i 2012. godinu ovi prihodi projicirani su na 800,5 milijuna kuna, odnosno na 817,7 milijuna kuna. Preostali dio odnosi se na ostale prihode koji planom za 2010. godinu iznose 2,8 milijuna kuna, za 2011. godinu 3,0 milijuna kuna te za 2012. godinu 3,4 milijuna kuna. Promatrajući po pojedinim izvanproračunskim korisnicima, najveće planirane prihode poslovanja za promatrano srednjoročno razdoblje bilježe Hrvatske vode i Hrvatske ceste, koje zajedno čine u prosjeku 67,0% ukupnih prihoda poslovanja izvanproračunskih korisnika.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine planom za 2010. godinu iznose 51,0 milijun kuna, a projekcijom za 2011. i 2012. godinu 40,1 milijun kuna. U glavnini se odnose na prihode od prodaje zemljišta te prihode od prodaje građevinskih objekata Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Ukupni rashodi poslovanja izvanproračunskih korisnika u 2010. godini planirani su u iznosu od 4,2 milijarde kuna, a projekcijom za 2011. i 2012. godinu očekuju se na razini od 4,4 milijarde kuna. U najvećem dijelu odnose se na materijalne rashode koji su planirani u iznosu od 2,4 milijarde kuna, čime čine 55,4% ukupnih rashoda poslovanja za 2010. godinu. Za 2011. i 2012. godinu ovi rashodi projicirani su u iznosu od 2,3 milijarde odnosno 2,2 milijarde kuna. U najvećoj mjeri odnose se na usluge tekućeg i investicijskog održavanja i to kod Hrvatskih voda i Hrvatskih cesta. Drugo mjesto u njihovoj strukturi zauzimaju ostali rashodi s prosječnim udjelom od 18,8% u tri promatrane godine, pri čemu najveći dio čine kapitalne pomoći Hrvatskih voda. Na financijske rashode planom za 2010. godinu otpada 11,2% ukupnih rashoda poslovanja, pri čemu najveći dio čine kamate za primljene zajmove Hrvatskih cesta. U 2011. i 2012. godini ovi rashodi imaju u prosjeku udio od 13,5% u ukupnim rashodima poslovanja. Pomoći unutar opće države iznose 296,5 milijuna kuna, odnosno zauzimaju 7,0% rashoda poslovanja u 2010. godini, dok se za 2011. godinu projiciraju na razini od 394,3 milijuna kuna, odnosno za 2012. na razini od 454,5 milijuna kuna. Rashodi za zaposlene svojim udjelom od 6,9% u planu za 2010. godinu iznose 291,4 milijuna kuna. Projekcijom za 2011. i 2012. godinu predviđaju se u iznosu od 310,8 milijuna kuna odnosno 329,2 milijuna kuna, a udio ostaje na razini od 7,0% odnosno 7,4%. Preostalih 1,2% odnosi se na subvencije (48,1 milijun kuna) te na naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade (2,0 milijuna kuna). U 2011. i 2012. godini subvencije su projicirane u iznosu od 13,5 milijuna kuna odnosno 16,7 milijuna kuna, a naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade se zadržavaju na istoj razini. Promatrajući po pojedinim izvanproračunskim korisnicima, najveće planirane rashode

poslovanja bilježe Hrvatske vode i Hrvatske ceste na koje zajedno otpada preko 72,0% ukupnih rashoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika.

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika planom za 2010. godinu iznose 1,6 milijardi kuna, a projekcijom za 2011. i 2012. godinu 1,7 milijardi kuna. Pritom je najveći dio zabilježen na rashodima za nabavu proizvedene dugotrajne imovine Hrvatskih cesta i to na rashodima usmjerenim u ceste, željeznice i građevinske objekte.

Planom za 2010. godinu razlika prihoda i rashoda financirat će se ukupnim primicima od financijske imovine i zaduživanja u iznosu od 2,0 milijarde kuna, uz istovremeno ostvarenje ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 550,6 milijuna kuna. U 2011. godini ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja iznosit će 2,6 milijardi kuna, a u 2012. godini 1,6 milijardi kuna dok će ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova iznositi 1,3 milijarde kuna odnosno 475,0 milijuna kuna.

8 PROCJENA UKUPNOG MANJKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE

Slijedom očekivanih prihoda i planiranih rashoda svih razina proračuna opće države, ukupni manjak smanjit će se za 0,2 postotna boda odnosno s 2,9% bruto domaćeg proizvoda u 2009. na 2,7% bruto domaćeg proizvoda u 2010. godini. U 2011. godini manjak proračuna opće države zadržat će razinu od 2,6% bruto domaćeg proizvoda kao i u godini ranije dok će se u 2012. godini spustiti na razinu od 1,8% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda.

Tablica 22.: Procjena ukupnog manjka/viška konsolidirane opće države

	Plan 2009.	Plan 2010.	Projekcija 2011.	Projekcija 2012.
Ukupni manjak/višak državog proračuna, % BDP-a	-2,8	-2,5	-2,4	-1,6
Ukupni manjak/višak izvanproračunskih korisnika, % BDP-a	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ukupni manjak/višak jedinica lokalne države, % BDP-a	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Ukupni manjak/višak opće države, % BDP-a	-2,9	-2,7	-2,6	-1,8